

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugosla-
viji 50 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2-50, velik
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirani
pisma se ne prejema. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana Met. 10.630 in 10.349
za inostrane, Sarajev št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Propadle intrige.

Nedelja intrig in senzacij je minila brez nesreče. Ponedeljek je prinesel vseh vpijatom proti vladi dobro zasluženega mačka.

Včerajšnji in sinočnji dogodki do pokazali, da nobena druga vladna kombinacija ne prihaja v poštev kot zveza Vukičević-Marinković-Korošec. Izkazalo se je, da je absolutno izključeno, da bi na kakršenkoli način dobila vpliv na vodstvo državnih poslov Pribičević ali Radić. »Blok vseh demokratiških strank«, kakor se je imenovala najnovejša intriga SDS, je definitivno propadel.

Prvi in najhujši udarec je s tem dobila SDS. Ljuba Davidović na vsa vabila SDS ves teden ni odgovoril. Pribičević-Zerjavovo ponujanje je šefa demokratiške stranke pustilo popolnoma hladnega. Še več. Ljuba Davidović je pri tej priložnosti znova spoznal vse »dobro« strani svojih »starih prijateljev«. Med tem, ko so se mu ponujali, naj jih sprejme v stranko-matico, so hoteli v svet dati vesti, da Ljuba Davidović koncentrirala vse demokratiške elemente iz lastne iniciative iz razlogov osebnega prestiža v stranki in pa zato, da bi sam postal nosilec položaja ter šef nove vlade. Marsikaj se more politiku očitati, toda hujše nihče ne bi mogel zadeti starega nesebičnega poštenjaka Ljuba Davidovića, kakor z očitkom, da ima pri svojih politično-taktičnih stremeljenjih osebne ambicije za vodilo. To podtikanje, ki so ga spravili v svet samostojni demokrati, je povečalo distanco med njimi in Ljubo Davidovićem. Iz dogodkov včerajšnjega dne lahko trdno sklepamo, da Davidović noče imeti s SDS nikakega opravka.

Brezprimerno hinavstvo, s katerim je te dni po volitvah SDS hotela slepiti javnost, tudi ni zaslužilo druge usode. Za demokracijo je klicala v boj stranka-ustanoviteljica terorističnih čet, ki naj bi po nalogu SDS bile država v državi, policija in žandarmerija, sodnik in upravni organ obenem poleg in nad to-zadevnimi državnimi organi. Kje smo imeli še večje politično hinavstvo? Za depolitizacijo uprave se je zavzemal politik, ki je v dobi svoje moči prestavil več državnih uradnikov, kakor jih je bilo sploh predstavljenih v dotičnem resoru, odkar obstoja ta država. In vse te prestave je izvršil iz čisto političnih razlogov. Cinično norčevanje iz države in vseh odgovornih faktorjev je, če stranka, ki je notorično vselej izrabila in zlorabila oblast za preganjanje svojih političnih nasprotnikov, hoče zase del državne uprave zato, da bi uvedla mir, zakonitost in nepristranost v državno življenje. Saj je pri SDS to principijelno nemogoče! To nasprotuje vsemu bistvu in vsem političnim metodam SDS.

Volitve v narodno skupščino so se izvršile tudi pod parolo odpravi korupcije. Korupcijo znova uvajati pa bi se reklo, če bi se SDS dovolil vstop v vlado. In samo radi strankarske korupcije si SDS želi v vlado. SDS hoče v vlado zato, da bi zopet javni zavodi nosili denar v kako novoustanovljeno banko, ki bi potem »poslovala« in delala kupčije za strankarske in časopisne fondse SDS. SDS hoče na oblast zato, da bi milijoni javnega denarja šli za sanacijo dosedanjih esdesarskih »poslov«. Iz za vladne mize naj bi se prodajale koncesije in ugodnosti raznim industrijam in podjetjem, ki bi naj potem dajala »prostovoljne prispevke« po stotisoče dinarjev za agitacijo za SDS. In za vs eto naj bi nosil odgovornost pošteni gospod Ljuba Davidović? Preveč je SDS znana firma, da bi se ji pri politiku, kakor je Davidović, taka nakana posrečila. To smo mi vedno trdili in včerajšnji dan nam je dal prav.

Slovenci posebno težko čaka, da naši zastopniki že vstopijo v vlado. Za državo in našo deželo bi bilo prav, da se to zgodi čimprej. Gotovo pa je, da vsaka stvar rabi časa. V Belgradu še ni nobenega poslanskega kluba. Radikalni klub nima nobenega vodstva, obstojajo še notranje težave. Treba bo počakati, da se to izvrši in preteklo bo še nekaj dni, predno bomo mogli zapisati imena novih slovenskih ministrov.

Toda to gotovost imamo: intrige proti nam in našim zaveznikom niso uspele, zmagali smo in z odločnim zaupanjem zremo v dogodke bližnjih bodočih dni, ki nam bodo dali priliko, da na najvišjem mestu državne uprave zastavimo svoje moči v službi vladarja, v blago naroda in za korist države.

Darujte za Ljudski sklad SLS!

Blejski sporazum se izvede.

Vesti o „demokratskem“ bloku so goja Pribičevićeva izmišljotina.

DAVIDOVIĆ NIMA NIČ SKUPNEGA S PRIBIČEVIĆEM. — DEMOKRATI SPLOH NOČEJO NIČ SLISATI O KAKŠNI KOMBINACIJI S SDS. — TUDI RAČUNI Z NASTAS PETROVIĆEM BREZ PODLAGE.

Vstop naših ministrov v vlado samo vprašanje par dni.

r Belgrad, 19. sept. (Izv.) V zvezi z raznimi vestmi o nadaljnjem razvoju političnih kombinacij ugotavljamo predvsem to, da se bo tako zvani blejski sporazum izvršil. Razen izvršitve tega sporazuma bo vse drugo ostalo nespremenjeno. Vesti, da radikalni ali nekateri demokrati ne odobravajo vstopa SLS v vlado, so popolnoma iz trte izvirne. Resnica je samo to, da opozicija z vsemi silami in najgusnejšimi intrigami deluje proti ustvarjanju vladni koaliciji, da bi SLS naslikala kot protidržavno, klerikalno in vatikansko stranko in s sličnimi že znanimi argumenti SDS. Vse te intrige pa bodo v najkrajšem času razlinkane, in dotični, ki jih širijo, razkrinkani in blamirani do kosti.

r Belgrad, 19. sept. (Izv.) Danes popoldne je bila sklicana seja vlade. V predstojništvu vlade so se zbrali vsi radikalni ministri, v zunanjem ministrstvu, ki se nahaja v istem poslopu v drugem nadstropju, pa demokratiški ministri pri zunanjem ministru Marinkoviću. Po daljših razpravljanih se je vršila kratka seja vlade, na kar je g. Vukičević odšel v dvor, kjer je ostal v avdienci od pol 9. do pol 10. zvečer. O sami avdienci ni hotel dati predsednik vlade nobene izjave. Na vprašanje časnikarjev, kdaj bo stopil dr. Korošec v vlado, je odgovoril, da jih bo o tem pravočasno obvestil, kakor jim je to obljubil. Predsednik vlade se je po kratkem razgovoru s časnikarji zadovoljen odpeljal na svoj dom.

r Belgrad, 19. sept. (Izv.) V nekaterih političnih krogih se je tekom današnjega dneva zatrjevalo, da je pričakovati rekonstrukcije vlade v smislu razširitve vladne koalicije že tekom jutrišnjega dneva.

r Belgrad, 19. sept. (Izv.) V javnost so se spustile vesti o možnosti sestave nekakšnega bloka demokracije, ki naj bi ga sestavili Demokratska zajednica, Radićeva stranka in Samostojna demokratska stranka pod vodstvom Ljube Davidovića, Svetozarja Pribičevića in Stjepana Radića.

Vsakemu poznavalcu političnih razmer mora biti na prvi pogled jasna nemogućnost te grupacije, ne samo z ozirom na razmere in različne programe strank, ampak še bolj z

ozirom na znane osebne razmere med temi tremi voditelji. Zato noben resen politik s to možnostjo ne računa. Ponudbe osamljenega Pribičevića in neresnega Radića se sploh ne jemljejo v ozir. Ugotoviti moramo, da se delajo te kombinacije brez vsakega stvarnega oporišča. Dejstvo je, da ni bilo med Davidovićem in Pribičevićem do sedaj še prav nobenega osebnega stika. Radićevci so sami prosili Ljubo Davidovića, da bi jih »sprejel, na kar je Ljuba Davidović to tudi uslišal.

Za tak namišljen blok se ogreva samo Pribičević s svojimi pristaši, ker bi se na vsak način rad rešil popolne osamljenosti, v kateri so s svojo stranko nahaja.

Poudarjamo še, da ni med demokrati, ki se nahajajo v Belgradu, nobenega razpoloženja za tako mahinacijo in take Pribičevićeve zračne načrte in bo Pribičević moral še naprej nositi sam svojo težko in žalostno usodo. To uvideva tudi sam. Danes je v posebni izjavi zatrdil na umik. Časnikarjem je dal daljšo izjavo, v kateri demantira vest o vstopu SDS v demokratsko stranko.

r Belgrad, 19. sept. (Izv.) V današnji »Pravdi«, ki je sedaj faktično glasilo demokratske stranke, se v uvodnem članku dokazuje potreba vstopa SLS v vlado. Tudi ta članek, ki je pisan zelo toplo, je ponoven dokaz, kakšno razpoloženje vlada v demokratskih krogih napram SLS.

r Belgrad, 19. sept. (Izv.) Nastas Petrović je danes obiskal Ljubo Davidovića. Njegovim obiskom pri Davidoviću se v nekatere krogih pripisuje nekakšna važnost. Mi pa smo mnenja, da nimajo ti sestanki nobenega političnega značaja, ker bo Nastas Petrović ali sam ali z nekaterimi pašičevci vstopil v radikalni klub, ali pa se bo odločil ostati z dr. Kojićem izven radikalnega kluba. Do sedaj se še ni odločil za nobeno linijo, niti nasproti radikalom, niti nasproti kakim drugi parlamentarni skupini. Vse kombinacije, ki se delajo na podlagi teh sestankov, imajo pomen le za tiste opozicijske kroge, ki hočejo s takšnimi vestmi ustvariti v javnosti mnenje o grandiozni veličini namišljenega demokratskega bloka.

Kredit za blejski most v znesku 1 milijon dinarjev otvorjen.

Belgrad, 19. sept. (Izv.) Ponovno posredovanje poslanca in bivšega ministra za javna dela inž. Dušana Serneca za blejski most je imelo popoln uspeh. Finančni minister je že otvoril ves v ta namen določeni kredit v znesku enega milijona dinarjev. V tujakšnih političnih krogih se smatra ta velik uspeh poslanca Serneca kot prva posledica dobrih od-

nošajev SLS s sedanjo vlado. Najostreje se tu obsoja pisanje esdesarskega tiska, zlasti »Jutra«, ki se je še pred par dnevi norčevalo, da ta kredit nikoli ne bo otvorjen. Tako SDS istočasno napada vlado, ko se njeni poslanci z vsemi močmi ponujajo, da bi jih kaka vladna stranka sprejela v svojo sredo.

Dr. Korošec v Belgradu.

Belgrad, 19. septembra.

Dr. Korošec je prišel zadnji izmed vseh šefov strank v Belgradu, pa vendar je za Belgrad prišel iznenada. Z njegovim prihodom je razvoj situacije takoj napravil bistvene korake v smeri konsolidacije in razčiščenja razmer. Sledilo so takoj dolge konference med Vukičevićem in Korošcem in razgovori obedevh z dr. Marinkovićem. Na tej strani se je utrdila močna solidna večina, ki ima voljo, sposobnost in moč voditi državo v novo mirno dobo notranjega napredka in mira.

Na drugi strani je bil prihod dr. Korošca najhujši udarec za intrigante in denuncianta, ki so že mislili, da gre njihovo žitje v klasje. Podvojili so svoja prizadevanja. Klub samostojnodemokratiških poslancev, kolikor jih je v Belgradu, je še isti dan imel sejo in svedeno proglasil sklep, da hoče SDS z vsemi zastavami preiti v demokratsko stranko. Radić je v svojem dnevniku »Narodni val« napisal češčenje svojemu najhujšemu preganjavcu Svetozarju Pribičeviću in istočasno je Belgrad zvedel novo senzacijo, da tudi Radić vstopi v demokratsko stranko. Listi so v soboto in nedeljo

jih nad, ni prav nič rogovilil, ko se je v soboto zvečer pripeljal v Belgrad, ampak mirno povedal, da je prišel pregledat položaj.

Vukičević bo predsednik radikalnega kluba. To je bil nov pljus v obraz vsem tistim, ki se zaganjajo proti zmagujoči struji. Radikalni minister je namreč nadležnim časnikarjem, ki so ga povpraševali o razmerah v radikalni stranki, povedal, da bo vodstvo vse strankine organizacije prevzel poslaniški klub. Klub bo sklical strankin kongres in izvolil na novo vse strankine instance. »Radi tega«, je dejal minister, »je potrebno, da je v tem času na čelu kluba najmočnejša osebnost, zato smo se odločili, da bodi predsednik kluba g. Velja Vukičević, čeprav je istočasno predsednik vlade.« — S tem je padla tudi ta postavka tistih, ki se danes bojujejo »za demokracijo« proti vladi, da bi namreč pri eventualni demisiji kaka druga osebnost bila klicana v dvor v imenu radikalnega kluba, in ne Velja Vukičević.

Tako so bili v nedeljo popoldne intriganti tam, kjer so pred enim tednom začeli. Stvar voditeljev vladne večine pa je med tem krepko napredovala in Vukičević je napram svojemu prijatelju, ki ga je vprašal, ali ga morda ne skrbi, kako se bo položaj zasukal, odgovoril: »Trdni smo kakor skala.«

Dr. Koroščevo ime se zopet ponavlja na vsaki strani in v vsaki koloni časopisja. Zopet občuduje javnost njegovo korektnost in sposobnost. »Obzore« je napisal: »Dr. Korošec je spreten politični taktik. Najde se v razno-likih in težkih razmerah. To je pokazal že večkrat pred in po prevratu. Toda ta njegova lepa politična lastnost bi mu vedno ne koristila, vsaj ne popolnoma, če bi včasih ne imel tudi sreče. Kajti v politiki, kakor pri vsakem človeškem delu, je potrebno, da se tudi dogodki povoljno razvijajo v tisti smeri, v kateri mi želimo, da moremo do uspeha. To je sreča. Glej, ta sreča se je sedaj ponudila dr. Korošcu. Razmerje med radikali in demokrati se razvija tako, da je Vukičević smatral za potrebno, da čim prej uvede dr. Korošca v vlado. Sigurno je, da je g. Vukičević prepričan, da bo z vstopom dr. Korošca v vlado paraliziral akcijo g. Davidovića proti njemu.«

»Tako« »Obzore«, Se bolj sigurno pa je, da bi se v tej krizi za Slovence v Belgradu nihče ne zmenil, če ne bi imeli dr. Korošca.

Značilen članek »Timesa« o položaju v Jugoslaviji.

v London, 19. sept. (Izv.) »Times« pravijo v članku o volitvah v Jugoslaviji: Številni jugoslovanski politiki in male stranke, ki se nočejo udeležiti pametne tvorbe večine, bi morali pomisliti, da bodo neugodne razmere večine v Jugoslaviji pripravile pot diktaturi. Kot izhod iz sedanjega negotovega stanja bi prebivalstvo bržkone pripustilo diktaturo kot manjše zlo. Parlamentarizem se more vzdržati le tedaj, če se izkaže kot delazmožen.

PRED

GRŠKO-JUGOSLOVANSKIMI POGAJANJI.

v Atene, 19. sept. (Izv.) »Hestia« poroča iz Zeneve, da se bodo v kratkem začela grško-jugoslovanska pogajanja, da se pripravi teren za rešitev grško-jugoslovanskih težkoč.

NAŠE LETALO V BOLGARIJI.

v Sofija, 19. sept. (Izv.) Včeraj je pri Kir-džali pristal jugoslovanski vojaški monoplan, ki je bil oborožen z dvema strojnima. Pilot podčastnik Grgić, zemunske eskadrile, je navedel, da je na potu iz Skoplja v Zemun zgrešil smer, ker se je pokvaril kompas, in da je moral pristati. Aparat je nekoliko poškodovan. Ko bo letalo popravljeno in bo končana formalna preiskava, se bo pilot smel vrniti.

OTVORITEV SOLUNSKEGA SEJMA.

v Atene, 19. sept. (Izv.) V nedeljo je bila oficijelno otvorjena druga mednarodna industrijska razstava v Solunu. Inozemstvo je zastopano številneje kakor druga leta, tako posebno Rumunija in Bolgarija, dočim se Jugoslavija letos ni udeležila.

MEDNARODNI KONGRES ANTROPOLOGOV.

Amsterdam, 19. sept. (Izv.) Danes se je tu na slovesen način otvoril III. mednarodni kongres antropologov. Zastopana je večina antropoloških institutov in etnografskih muzejev iz vseh delov sveta. Našo znanost zastopa dr. Niko Zupančič, ravnatelj Etnografskega muzeja v Ljubljani, ki je kongres pozdravil v imenu naše države.

Resni nemiri v Italiji.

Rakek, 19. sept. (Izv.) Iz Italije prihajajoč potniki pripovedujejo, da v Italiji vre. Med kmeti je nastalo, kakor smo že poročali, veliko razburjenje radi gospodarske krize. Povsod je prišlo do novih nemirov. Poveljnik 80. legije miličnikov je umorjen. Vlaki iz Italije prihajajo na tukajšnje postaje z velikimi zamudami.

v Milan, 19. sept. (Izv.) Kakor poroča

»Popolo d'Italia« iz Livorna, je tam policija izvedla obsežno »čiščenje«. Do sedaj je policija prijela šest bivših framasonskih voditeljev in voditeljev ekstremističnih strank. Pri hišnih preiskavah so zasledili obširno korespondenco, iz katere baje izhaja, da obstoje velike framasonske organizacije v vseh podeželskih centrih.

Važna pogajanja med Rusijo in zapadom.

v London, 19. sept. (Izv.) »Observer« poroča, da je ruska vlada skušala uradno zvečeti, ali je kaj upanja, da bi prišlo do angleško-ruskega sporazuma.

v Pariz, 19. sept. (Izv.) Kakor se čuje v dobro informiranih diplomatskih krogih, se bodo rusko-francoska pogajanja o paktnu nenapadanja vodila po francoskem poslaniku Herbetu v Moskvi. Francija zahteva, da se pogajanje udeležita tudi Poljska in Romunija.

V Parizu se trdi, da je Čičerin spočetka v tem pogledu imel težkoče, pozneje pa je ta francoski pogoj sprejel, in da se bodo torej pogajanja vršila v prisotnosti romunskih in poljskih zastopnikov.

v Pariz, 19. sept. (Izv.) Sovjetski poslanik Rakovski bo, kakor se doznava iz zanesljivega vira, že tekom tega tedna odpotoval v Moskvo. Govori se, da ga je Čičerin povabil, naj pride v Moskvo poročati.

Mussolini in Chamberlain se gotovo sestane.

v Rim, 19. sept. (Izv.) Po direktnih informacijah londonskega poročevalca lista »Giornale d'Italia« iz angleškega zunanje urada, se bosta Mussolini in Chamberlain

gotovo sestala. Podrobnosti o sestanku še niso določene. Govori pa se, da bo med drugimi predmet razgovorov tudi tiranska pogodba.

Hindenburg zavrača obdolžitve, da bi bila Nemčija kriva svetovne vojne.

Hindenburgov govor ob priliki odkritja spomenika padlim žrtvam.

v Königsberg, 19. sept. (Izv.) Na bojnem polju pri Tannenbergu je bil večeraj v prisotnosti Hindenburga odkrit spomenik. Prisotni so bili člani vlade, bivši generali Ludendorff, Mackensen in Francis ter številni bojovníki in družstva. Hindenburg je imel pri tem politično pomemben govor, v katerem je rekel: Obtožbo, da je Nemčija kriva te največje vojne, odklanjamo mi in odklanja nemški narod vseh slojev enodušno. Ne zavist, sovraštvo ali pohlep zavojevanja nam je dalo orožje v roko, temveč vojna nam je bila skrajno, z najtežjimi žrtvami vsega naroda združeno sredstvo za samovzdrževanje napram celemu svetu sovražnikov. S čistim srcem smo šli na obrambo domovine in s čistimi rokami je nemška vojska vodila meč. Nemčija je vsak čas pripravljena, to dokazati pred nepristranskimi sodniki.

Odmev Hindenburgovega govora v Parizu.

v Pariz, 19. sept. (Izv.) Hindenburgov govor je v Parizu izzval največje zanimanje. Listi označujejo njegov govor kot »pesem vojne ali sovraštva«, kot predrzen in nepriemer. »Petit Parisien« in »Matin« trdita, da je ta govor uvod k veliki diplomatski ofenzivi

Nemčije v vprašanju vojne krivde, posebno, ker mu je izrečno pritrdil zunanji minister dr. Stresemann. »Figaro« pravi: Hindenburg bi vendar moral najbolje vedeti, koliko let je nemški generalni štab delal na pripravi za napad. Morda je dobro, da je Hindenburgov govor zopet enkrat pokazal pravi govor Nemčije. Stresemann je v Zenevi raztrgal že preveč rožic. Socialistični »Populaire« primerja Hindenburgov govor z govorom maršala Petaina v Verdunu. Oba sta zapustila svoje pravo področje in zašla na politiko. Socialisti smatrajo, da so politične vojaške manifestacije deset let po vojni odveč. Ni prvič, da oficielni nemški glasovi odklanjajo nemško krivdo na vojni, to je vodeči motiv vseh nemških kanclerjev in zunanjih ministrov do Loebeja. Hindenburgova izjava pa ima še večji pomen zaradi tega, ker je prišla takoj po zasedanju Društva narodov, kjer se je mogel dobiti vtis, da gre do Briand, Chamberlain in Stresemann roko v roki. Govor Hindenburga dokazuje, da je Nemčija odločena nadaljevati politiko revizije versailske mirovne pogodbe, ker je odgovornost Nemčije podlaga tej pogodbi. Za Francijo obstoji le eno dejstvo: da je ta zadeva končana. Hindenburgova izjava ne bi baš mnogo pripomogla za ugodni razvoj ločarske politike.

Pred ponovnim direktnim pogajanjem med Madjarsko in Romunsko.

v Zeneva, 19. sept. (Izv.) Madjarsko-romunski proces pred Društvom narodov se je danes dopoldne nadaljeval, ne da bi bila mogoča drugačna rešitev, kakor da se razprava odgodi in še enkrat poskusijo direktna pogajanja med obema vladama. Dopoldanska seja se je odgodila na 3. uro popoldne. Chamberlain je izjavil: »Ugotoviti moram, da se vojne, čemur pa so se uprli Bernsdorff, Paul neprestano peča z madjarsko-romunskim sporom in da bi že res bilo čas, da pridemo do kakšnega konca.«

v Zeneva, 19. sept. (Izv.) O romunsko-madjarski stvari se je popoldne zopet živahno razpravljalo. Ob 15.45 je bila razprava končana s tem, da je bila sprejeta že prej označena teza tretje komisije ter da sta bili vladi Romunije in Madjarske pozvani, da se prilagodita poročilu tretje komisije, romunska vlada pa še, da imenuje sodnike pri razsodišču. Obe stranki naj svoje mnenje sporočita šele pred decembarskim zasedanjem Sveta Društva narodov, do tedaj pa naj skrajša priti do kakšnega sporazuma.

Društvo narodov.

Seje Sveta Društva narodov se bodo nadaljevale v sredo ali četrtek.

v Zeneva, 19. sept. (Izv.) Na današnji seji Društva narodov so govorili grof Apponyi, Stresemann in Scialoja ter končno Titulescu. Apponyi se je branil očitka, da je Madjarska nepopolnopravna, dočim je Titulescu izjavil, da je Romunija že sprejela poročilo komisije ter je očitel Apponyiu, da Madjarska sedaj več zahteva, kakor sploh kdaj prej. Madjarska zahteva, da bi Romunija z madjarskimi državljani drugače postopala, kakor z državljani drugih držav. Končno je bilo le sprejeto poročilo komisije, nakar je Chamberlain prosil, da ga oprostijo dolžnosti poročevalca v tej zadevi in da naj imenujejo drugega. Le s težavo so drugi člani pripravili Chamberlaina, da je končno izjavil, da sprejme še nadalje poročevalsko službo. Svet Društva narodov je potem sejo preložil na prihodnjo sredo ali četrtek, da obravnava še druge točke dnevnega reda.

Poljska resolucija sprejeta. — Holandska proti vsakršni vojni. — Nemčija za pospešitev razorožitve.

v Zeneva, 19. sept. (Izv.) Poljska resolucija s prepovedjo napadalne vojne in s priporočilom, da se sklenejo pakti nenapadanja, je bila danes v tretji komisiji sprejeta per

acclamationem. Najprej pa je holandski delegat Loudon predlagal, da mora prepoved obsegti vse vojne, tudi tako zvane legitime vojne, čemur pa so se uprli Bernsdorff, Paul Boncour in drugi.

Japonski delegat Nagoda je hotel, da se v resoluciji pred besedo: »Člani Društva narodov« pristavi še: »v svojih medsebojnih odnosih«, tako da bi resolucija zgubila veljavo za odnose s nečlani. Le s težavo so japonskega delegata pripravili do tega, da je svoj predlog umaknil, na kar je bila resolucija sprejeta.

Ko se je potem sestavila podkomisija za holandski in norveško resolucijo, je nemški delegat Bernsdorff govoril k varnosti in razorožitvi, pri čemer ni direktno odklonil Paul Boncourjevo resolucijo, predlagal pa je drugo resolucijo, s katero prosi Svet Društva narodov, da pripravljalna komisija pospeši dovršitev tehnične strani, da bi mogel Svet še vedno pred devetim rednim zasedanjem Društva narodov sklicati konferenco za omejitev in zmanjšanje oboroževanja. Nemški predlog namerava dati pripravljalni razorožitveni komisiji jasne in precizne smernice za postopno delo na podlagi sedanjih varnostnih pogojev. Bernsdorff je nato napovedal drugi predlog, ki bi v soglasju s prvo juristično komisijo mogel združiti pobude Holandske. Nor-

veške, Belgije, Francije in Švedske glede razsodišča.

Vsi predlogi z resolucijami Bernsdorffa in Paula Boncourja, Nansenovim načrtom za konvencijo in s holandsko resolucijo so bili izročeni podkomisiji, kateri pripada večina predlagateljev.

Ameriški legionarji v Parizu.

Poincarejev govor.

v Pariz, 19. sept. (Izv.) Poincare je večeraj na banketu na čast ameriškim legionarjem imel govor, v katerem je izjavil: Zavezniki niso vodili navadne obrambne vojne, temveč so branili pravico in civilizacijo. Kršitev belgijske nevtralnosti je dala vojni veliki simbolični pomen. Ker je Nemčija kršila pravico, so Združene države vstopile v vojno na strani zaveznikov. Francija je odločena varovati zgodovino vojne proti vsem preveč interesiranim pačenjem in izpremembam.

TELEFONSKA ZVEZA MED BERLINOM IN MOSKVO.

v Moskva, 19. sept. (Izv.) Ko so bili dokončani daljši govorniki poskus med Berlinom in Moskvo, katerih sta se udeležila tudi nemški poslanik v Moskvi in sovjetski poslanik v Berlinu, se bo telefonska zveza potem, ko se ustvari mednarodna telefonska konvencija med Poljsko, Nemčijo in sovjetsko Rusijo, odprla tudi za privatne razgovore. Cena za govor treh minut bo znašala 7 rubljev. Tudi med Berlinom in Leningradom so bili telefonski govori dobri, tako da je mogoča tudi telefonska zveza med Berlinom in Leningradom.

REZULTATI IRSKIH VOLITEV.

v London, 19. sept. (Izv.) Davi so se objavili dosedaj znani rezultati volitev na Irskem in sicer glede 128 mandatov izmed 147. Vlada je dobila 72 mandatov, de Valera pa 56.

ODKRITA ZAROTA PROTI RIVERI.

v London, 19. sept. (Izv.) Iz Madrida se poroča, da je policija v nekaterih nočnih lokalah aretirala več častnikov, o katerih je dobila poročila, da nameravajo zaroto proti vladi.

ITALIJANSKO-LITOVSKI DOGOVOR.

v Rim, 19. sept. (Izv.) Mussolini in litovski ministrski predsednik Voldemars sta sklenila pogodbo za poravnave in za razsodišče, kakor tudi trgovinsko pogodbo. Eventualni spori med obema državama naj bi se reševali po poravnave. Trgovinska pogodba obsega tudi določbe za največje ugodnosti za carinske tarife. V pogodbi so tudi določbe in pogoji za nastanitev naravnih in jurističnih oseb za svobodni tranzit in za izvrševanje parobrodarstva.

NEUSPEL POLET.

v Praga, 19. sept. (Izv.) Češkoslovaški pilot, podpolkovnik Skala, ki je z letalom v več etapah hotel leteti v Tokio, se je moral v bližini Krasnojarskega v Sibiriji spustiti na tla. Letalo je tako poškodovano, da poleta ne bo moglo nadaljevati. Pilot in mehanik sta ostala nepoškodovana.

SMRT RUSKEGA ZNANSTVENIKA.

v Moskva, 19. sept. (Izv.) V Leningradu je umrl 84 let star častni član akademije znanosti in eden najpomembnejših literatov stare Rusije A. F. Koni, izreden pravnik in zadnji zastopnik epohe velikih ruskih reform iz 1860. let, osebni prijatelj Turgenjeva, Tolstega in Gončarova.

Bombne eksplozije v Gjevgeliji.

Iz Gjevgelije poročajo, da je tam 16. t. m. zvečer bilo več eksplozij, katerih žrtev so postali trije hoteli. Zvečer ob 7 se je razletel peklenski stroj v hotelu »Novi Beograd«. V gostilni se je nahajal novoizvoljeni demokratiški poslanec Ignacij Stefanović, ki je bil poprej bolgarski komitski vojvoda. Kakor se je ugotovilo po gotovih znakih je bil peklenski stroj postavljen prejšnji večer. Istočasno, ko se je razletel peklenski stroj v tem hotelu, sta začela goreti tudi hotela »Solun« in »Pre-stolonaslednik«. Med ranjenci sta en major in en profesor. Na pomoč je prihitela policija in vojaštvo. Govore, da je bil eden od teh treh hotelov dobro zavarovan, vsled česar se eksplozije spravljajo v zvezo s koristoljubnimi nameni. Peklenski stroj, ki je eksplodiral v hotelu »Novi Beograd«, je v zadnjem hipu opazil hotelir, ki je s svojimi krikli zamogel opozoriti goste na pretečo nevarnost. Tako se je posrečilo preprečiti, da ni bilo človeških žrtev in nesreča še večja. O vzrokih eksplozij se navajajo razne govorice. Ena trdi, da je bil to atentat na novega poslanca Ignata Stefanovića. Druga govorica veli, da je bil atentat naperjen proti bivšemu bolgarskemu komitaskemu vodji Alješevu. Tretja verzija, ki izvira od poprej objektivnih strani, pa naglašja, da so eksplozije povzročili »makedonstvujoči«, da kompromitirajo te kraje in njihovo prebivalstvo, da bi tako prišlo do konfliktov.

Zanimivosti

Pisma, ki prihajajo v uredništva

Urednik nekega velikega angleškega lista opisuje, kakšna pisma prejema od naročnikov, ali pa tudi le čitateljev. Na vsa ta pisma mora poleg svojega opravlja odgovorjati, seveda šele potem, ko je svoj vsakdanji posel dovršil.

»Razpravljali smo o tej stvari in ker se nismo mogli zediniti, smo sklenili, da vas prosimo za pojasnilo« se navadno glasi konec takih pisem. Dostikrat se pripeti, da pisec pri-stavi pismu, da dobim za odgovor nov klobuk, par rokavic, ali pa tudi škafloč čokolade. (Tako prijazni naši cenjeni vpraševalci niso. — Opomba »Slovenčevega« urednika.) Urednik mora skoraj na vsako tako pismo odgovoriti, kajti sicer v kratkem sledi drugo pismo slične vsebine in če ne drugače, tudi z par pripombami, ki niso vedno preveč ljubeznive. (V polni meri potrjujemo. — Opomba urednika.) Včasih pa se mora urednik le upreti, da ne odgovarja. Tako je n. pr. neki pisec tako, skoraj bi rekel nesramen, da redno vsak teden pošlje po dvanajst, ali celo še več vprašanj, za katere bi bilo treba daljših odgovorov ter pri tem izgubiti mnogo dragocenega časa. Zato je urednik uljudno odgovoril, da ne more odgovarjati na teden več kot na eno vprašanje kakor je n. pr.: Kakšna je teorija Einsteinove metode?

»Da vsaj nekoliko dokažem kako težavna vprašanja mi dopisniki dostikrat stavijo,« pravi nadalje urednik lista, »naj navedem samo par zgledov.«

»Kako naj pišem vojvodinji in kakšen naslov naredim na ovitek?«

»Rad bi se izselil v Canado, toda manjka mi potrebnega denarja. Kaj naj storim?«

»Razložite mi razliko teorije svobodne volje in teorije kismet.«

»Ali je britanska ustava pisan dokument in katere so nje najvažnejše določbe?«

»Jaz sem član društva, v katerem moram v neki debati odgovoriti na vprašanje: Ali je sedanja generacija srečnejša kot so bili naši pradedje. Prosim za par tozadevnih podatkov. Debata se vrši v četrtek.« Ker sem prejel pismo v sredo, je bilo treba takoj odgovoriti, sicer bi bil predavatelj ostal na cedilu in zamera bi bila velika.

»V katerem kraju imajo rekord najdaljšega nepretrganega zvonjenja?« Odgovor sem moral poslati takoj in ni bilo tako enostavno izvedeti natančno. Odgovoril sem, da so letos na Veliki ponedeljek zvonili v cerkvi mesta Heptonstall blizu Halifaxa deset ur in 51 minut, ter da je veliki zvon pri tem udaril 17.824 krat.

Kateri angleški politik nosi pridevek »Fuzzy Wuzzy«. Odgovor se je glasil, da je to Mr. Neil Mc Lean in ima ime zato, ker nosi vedno nakodrano dolgo brado.

»Ali so že preje pri katerem nogometu uporabljali belo žogo?« Da, in sicer v Afriki, kjer so igrišča peščena. Ko je bilo južnoafriško moštvo elta 1924. v Londonu, je igralo prvokrat v Evropi z belo žogo.

»Ali je na Britanskem kaka šola, ki je stara tisoč let?« Da. Lansko leto je šola sv. Petra v Yorku praznovala 1300letnico, odkar obstoja.

»Ali obstoja kaka zveza med luno in go-bami?« Mnogo ljudi, posebno po deželi misli, da gobe rastejo samo ob naraščajoči luni. Vendar pa je dokazano, da raste hitreje ko luna narašča, dasi tudi sicer ne preneha z rastjo.

»Koliko užgalice porabijo Angleži vsak dan.« Zračnala so, da jih porabi vsak prebivalec Anglije na dan osem kosov, to je 345 milijonov na dan.

»Toda to bi še bilo prenesti,« nadaljuje urednik, »a včasih prejmem vprašanja tudi po telefonu. Na taka vprašanja je treba seveda takoj odgovoriti. In ubogi urednik bi moral imeti celo enciklopedijo Britanico v malem prstu, ako bi hotel takoj odgovoriti n. pr. na vprašanje, katero mi je bilo stavljeno pred kratkim: »Prosim, povejte mi, kaj je rekel Gladstone leta 1879. o Rusiji?«

»Ali razumete sedaj moj malo zavirljiv položaj?« končuje urednik z zanimivim poročilom.

Neverjetno, toda resnično.

V težko zadrego je spravila vse angleške zdravnike neka Adoree Alombert. V teh dneh pride v London, kjer jo bodo preiskali prvi specialisti. Je to sicer popolnoma normalno dekle, le eno posebnost ima, da namreč nikdar ne spi. Kadar je utrujena, počiva stoje, ne da bi zgubila zavest, to se pravi, da ne spi nikdar. Da bi kdo dvajset let ne spal, tega do danes še ni bilo slišati in je to pač osamljen slučaj, ravno zato, pa stoji zdravniki tu pred uganko.

Zakonska Maurer iz Omahe nista niti ene kinopredstave zamudila v teku osmih let in to v mestu, kjer se igra prav vsak dan.

V londonskem zoo imajo papagaja, ki že 52 let ni pokusil nobene tekočine. To je gotovo posebnost. Toda tudi to je posebnost, da župan mesta Rothenburg na en sam poteg spiše dva kvarta piva, to je dva litra in en četrt.

ZA JESEN IN ZIMO

kupujte Vaša oblačila pri znani, strogo solidni trdki

Jos. Rojina, Ljubljana, Aleksandrova cesta 3.

Smrtni udarci narodnemu kulturnemu življenju naših bratov v Italiji.

Fašizem kulturni uničevalec.

Veličastna kulturna stavba, plod neumorne dela celih 50 let, najlepši spomenik prosvitljene dobe slovenskega naroda, ki ga Italijani sami občudujejo (glej članke prof. Bonnesa v fašistovski reviji »Squille Isontine« od marca in aprila 1927) se danes podira pod udarce tistega fašizma, ki je stopil pred svet pod krinko prvega konstruktivnega gibanja, ki bi naj v povojni človeški družbi vzdramilo od materializma zatrti idealizem in obvarovalo pred razkrojem državne tvorbe, ki jih je razkrajal anarhistični boljševizem. Še več. Fašizem se je našopiril s krščanskimi načeli, proglasil katoliško vero za državno ter nastopil kot zaščitnik katoličanstva. Kmalu poteče peto leto, odkar je fašizem prišel — kakor pravi — graditi. Čas, ki ga ne more zadržati nobena sila, je fašizmu potegnil krinko z obraza. Svet je spregledal. Danes vidimo, kako tudi najbolj konservativno angleško in ameriško časopisje (Times, Referee, Manchester Guardian), ki je radožno pozdravilo fašizem ob njegovem nastopu, zanika fašizmu vsako konstruktivno silo, bodisi v kulturnem, socialnem in državnem oziru. Fašizem ne gradi, ampak podira, podira, kjer kot oboževatelj sile graditi ne more. Politične, kulturne in gospodarske organizacije nekdanjih opozicijskih strank so strle. Cvetjoča zadružna podjetja, banke, posojilnice socialistov, popolarov in republikancev so lala namah uničena. Delavske zbornice, kulturni domovi, uredništva in tiskarne ne-fašistovskih organizacij so danes sama pogorišča.

Iz zunanje-političnih ozirrov je do zadnjega časa legalni fašizem vsaj deloma prizanašal organizacijam naših bratov v Italiji. V zadnjem času pa se je fašistovska vlada otrešla tudi te obzirnosti. Nehote dobivamo vtis, da se fašistovska vlada hoče znesti nad Jugoslovani v Italiji radi diplomatskega poraza, oziroma težav, na katere je naletela v albanski aferi. Poleg tega pa so morali fašisti ugotoviti, da ni asimilacija slovenskega življa na Primorskem niti za ped napredovala. Odtod nova politika železne pesti. Slovenski učitelji, kar jih fašisti še niso pogladi preko meje, so premeščeni s Primorskega v Italijo, duhovnike in druge razumnike zalezuje neprestano policija, časopisje se pleni in društva razpuščajo. Kakor doznavamo, so primorski prefekti prejeli iz Rima ukaz, da do konca oktobra razpustijo vsa slovenska prosvetna društva in, na njihovem mestu ustanovijo »Dopolavoro«, nekatere zavodne organizacije fašistovskih sindikatov. Razpustiti pa se ne smejo društva, o katerih je upati, da se sama ali pod pritiskom prelevijo v Dopolavoro.

V teku 14 dni je samo goriški prefekt razpustil 53 katoliških prosvetnih društev! Kdo naj danes še verjame v iskrenost fašistovskega katolištva? Omenjena društva so bila včlanjena v »Prosvetni zvezec« v Gorici, ki jo vodi duhovnik in ki je organizirala 18 romanj ter 37 duhovnih vaj za mladeniče in dekleta. Zastopniki »Katoliške akcije« iz Rima so nedavno proučili organizacijo in delovanje »Prosvetne zveze« in njenih članic; občudovali so vzorno organizacijo in se divili uspehom versko-pogobitvenega delovanja katoliških prosvetnih društev. Namen in delovanje teh društev sta prefektom in centralni vladi predobro znana: širjenje krščanskih načel izven cerkve, boj

proti plesom, pijančevanju, vaškim pretepom, boj proti kvarnim idejam komunizma, materializma in brezverstva sploh. Šest let prefekti pazno zasledujejo vsak korak »Prosvetne zveze« in njenih članic; karabinerji so stalno pregledovali društvene zapisnike in seznam članov, policijski cenzorji so natančno preštudirali program vsake javne prireditve, a šele danes so prefekti ugotovili, da je delovanje katoliških prosvetnih društev »nasprotno državni redu«. S to kratko motivacijo so bila razpuščena vsa društva. Tisoč in tisoč slovenskih fantov in deklet so bili s tem proglašeni za protidržavne elemente. Deputaciji prosvetnih društev, ki je radi tega protestirala, je neki prefekt odkrito izjavil: »Danes nam ne zadostuje več, da ste dobri državljani, mi hočemo imeti dobre Italijane!« Poleg katoliških prosvetnih društev so fašistovski prefekti razpustili še 60 neopredeljenih in edinjskih društev.

Slovensko ljudstvo je sprejelo to najhujšo kulturno nasilje, ki ga zgodovina slovenskega naroda pozna, tako, kakor se spodobi kulturno zrelomu narodu. S prezirno gleda danes na ljudi, ki so prišli med njega kot oznanjevalci 2000 letne kulture, a danes naravnost barbarško uničujejo njegove kulturne organizacije. Cesar ni storila absolutistična Avstrija, je danes storila Italija, ki se je predstavila slovenskemu ljudstvu z letaki, ki so nosili svečane obljube, da bo Italija, država svobode, dala Slovanom več pravic kakor Avstrija! S tem nočemo trditi, da so fašisti resnični predstavitelji italijanskega naroda in da njihovo delo odobrava ves italijanski narod; toda mi ne moremo ničesar izpremeniti na tem, da vidijo Slovani v Italiji v fašistih predstavnike Italije in po njihovem delu sodijo italijanski narod in njegovo kulturo.

Po vsej deželi gre od vasi do vasi, od hiše do hiše glas: »Mi smo daleč pred vami; mi se ne moremo zadovoljiti z vašim »Dopolavoro«, ki nam ga hočete na vsak način vsiliti. Nam ni zadosť slabo zaigrana »Giovinezza«, in čaša s sindikatnimi prispevki drago plačane kave, odklanjamo tudi brezplačni kino in višek vaše zabave: jazzband in charleston, kar označuje lahkomišelnost, površno in zgolj zunanjo kulturo, ki se nam nujna v nadomestek. Mi hočemo pravo srčno kulturo, mi hočemo prave domačnosti, ki nam jo morejo dati le naša društva s svojo pesmijo in igro, društva, ki jih pozivljajo vekovita krščanska načela. Ta zariša prave domače kulture so fašistovski oblastniki poteptali. Društveni zbori, niti člani razpuščenih društev ne smejo peti več v cerkvi! Kaj hočete še več?

Kakšen notranji odpor je danes nastal na Primorskem proti fašizmu in proti vsemu, kar je italijanskega, more razumeti le tisti, ki ve, kaj so našemu ljudstvu društva, kaj mu je cerkev. Razpust društev je razgibal vso deželo. Kje najdeš na Primorskem vasico, ki bi ne imela svojega društva ali vsaj pevskega zbora? Vsa dežela je razburkana in živi v stalnem pričakovanju, kaj ji prinese jutrišnji dan. Komaj pride karabiner s razpustitvenim dekretom v vas, se vest razširi do bližnjih vasi; drugi dan srečaš že tam karabinerja, ki vleče stole, mize in knjige iz dvorane razpuščenega društva. Pod lipo pred cerkvijo se kmetije pogovarjajo o razpustu društva: kdo je bil prvi predsednik, kolikokrat je društvo nastopilo z lepimi prireditvami. Vest o razpustu društva je kakor iskra, ki posveti v nekdanje »zlate čase«, ko tujcu ni padlo v glavo razdirati kul-

turnih dobrin slovenskega naroda. Iz kmetovih ust se izvije pritažen vzdih: »Nekdaj se je dalo živeti. Poleg revščine nam je manjkalo še to!« Najhujši italijanski iredentisti pod Avstrijo bi si ne želeli za uresničenje svojih načrtov ugodnejše politike kakor je sedanja politika fašistovske vlade na Primorskem.

Neki fašistovski list je te dni v protektnem članku proti zanimanju jugoslovanskega tiska za Slovence v Italiji krepko zapisal, da se fašistovska Italija ne ustraši niti plebiscita na Primorskem! Plebiscita v znamenju fašistovskih batin se fašistom gotovo ni treba bati kakor si fašisti gotovo ne želijo svobodnega ljudskega glasovanja. Svobodne volitve bi danes, to je po petih letih sistematične fašistovske akcije, ki je stala ogromnega denarja in človeških energij, ne prinesla fašistovski stranki niti tistih slovenskih glasov več, ki so jih fašisti izsilili iz ljudstva leta 1924 pod firmo državne stranke. To je rezultat politike fašistovskih oblastnikov. Z iredentističnega stališča je pač težko pobijati tako politiko.

Slovanskemu tisku se bliža smrt.

Fašistovski tiskovni zakon določa, da sme prefekt odpovedati odgovornega urednika tistemu listu, ki je bil tekom enega leta dvakrat »posvarjen«. Prefekt lahko nato ustavi list s tem, da ne prizna novega urednika. V tem položaju se danes nahajajo trije slovenski listi na Primorskem in sicer: »Edinost«, »Novice« in »Mali list«, ki je prav te dni prejel drugo svarilo. Vsi drugi slovenski listi pa imajo že po eno svarilo. To so: »Goriška straža«, »Pučki prijatelj« in »Istarska Riječ«. Od prvega svarila do drugega je kratek korak. Praksa je namreč pokazala, da zadostuje ena sama zaplemba po prvem svarilu. Radi tega se splošno pričakuje, da bo v najkrajšem času ustavljeno vse slovansko časopisje v Italiji.

Tudi Marijine družbe ogrožene?

Beremo: V zadnjem času je goriški prefekt razpustil tudi nekatere Marijine organizacije.

Da mislijo tudi na tem polju nadaljevati svoje uničevalno delo, izhaja iz sledeče interpretacije o značaju bratovščin, posebno onih, ki imajo izključno verski značaj, kakršno jo je dala generalna konfederacija avtonomnih ustanov. Kakor poroča »Corriere dei Comuni« je le-ta namreč odredila, da se morajo vse bratovščine smatrati za javne, podporne in dobrodelne ustanove, ki so podrejene civilnim oblastem in da se morajo radi tega včlaniti pri državni federaciji dobrodelnih ustanov »Opere pie«.

Vest se nam zdj taka, da je skoro ne moremo verjeti. Ako bi se izkazala kot resnična, je s tem napovedan naravnost boj zoper svobodo vere in verskega združevanja, kar mora imeti dalekosežne posledice.

Usoda slovenskega učiteljstva.

Premeščanje našega učiteljstva se nadaljuje; premeščeni so dalje: Ivan Trebše, učitelj na Žagi, v Oviglio (Alessandria); Katarina Boštjančičeva iz Ustji v Massaros v Toskani; Sofija Kemperlova iz Sv. Križa na Vipavskem

v Toscano; Marica Bianchijska iz Šturij v Emilio; Fanika Balančeva iz Vrhpolj v Piombino; Karolina Lebanova iz Kanala v Reggio Emilia; Iva Tolstovršnikova iz Temline, Grahovo, v Castelfranco di sopra (Arezzo).

Dosedaj so se premeščali učitelji iz Goriške pokrajine, sedaj pa smo doznali, da se premeščajo tudi že učitelje iz tržaške pokrajine.

Tržaških učiteljev, ki so podrejeni tržaškemu magistratu, niso mogli prenesti. Radi tega so jih pozvali na magistrat, kjer so od njih zahtevali, naj se izjavijo, ali se smatrajo za zmožne, da prevzamejo pouk v italijansčini na katerikoli italijanski šoli, ali pa naj zahtevajo upokojitve. Večini so dali precej očitno razumeti, naj si rajši izberejo drugo rešitev, kajti sicer bi bila inspekcija zanje preostala in bi imeli poleg škode še sramoto. Tudi jim niso prikrivali, da je prva naloga šole politika in nič drugega. Od 29 učiteljev in učiteljic slovenske narodnosti, ki so še v magistratni službi, je bil eden pridržan, ker so ga že v preteklem letu inspicirali in je inspekcija dobro izpadla, od ostalih se jih je osem javilo, da prevzamejo pouk v italijansčini, ostali pa so zaprosili za upokojitve.

Seznam razpuščenih društev.

Po nalogu rimske vlade so primorski prefekti v teku zadnjih 14 dni razpustili 53 katoliških prosvetnih društev, včlanjenih v »Prosvetni zvezec« v Gorici, in 48 neopredeljenih in edinjskih prosvetnih društev, ki so bila po večini vpisana v »Zvezo prosvetnih društev v Italiji« v Gorici, ali v »Zvezo mladinskih društev« v Trstu ali v »Prosveto« v Trstu. Prefekti imajo ukaz, da v najkrajšem času razpustijo vsa društva. Ostala pridejo torej še na vrsto. Razpust se izvrši z motivacijo, da je delovanje društva nasprotno državni redu. Na Tržaškem se v smislu razpustitvenega dekreta zapleni vse društveno premoženje (knjige, godala in oprava), na Goriškem se razpuščenim društvom poveljini inventar pusti. Pri vročitvi dekretov in uradni plenitvi se dogajajo tako tragikomični prizori, da prihajajo karabinerji, ki čutijo v sebi še nekaj osebnih dosojanstvenosti, v veliko zadrego in ne vedo, kaj bi storili s knjigami, stoli in mizami, ki so jih slovenski fantje in dekleta nabavili s prihranki svojih žuljev.

Razpuščena so bila katoliška prosvetna društva v teh-le krajih:

Vrhpolje, Šturje, Budanje, Slap, Ajdovščina, Sv. Križ, Šempas, Gaberje pri Mirnu, Sovodnje, Vrh sv. Mihaela, Ribemberk, Gaberje pri Stanjelu, Goče, Podgora, Oslavje, St. Maver, Solkan, Podsobotin, Števerjan, Cerovo, Biljana, Fojana, Dobron, Plave, Kanal, Avče, Gorenje polje, Banjšica, Lekovec, Sv. Lucija, Idsko, Livek, Kred, Družnica, Smast, Trnovo pri Kobarižu, Čezsoča, Svino, Bovec, Log, Strmec, Logaršec, Ponikve, Bukovo, St. Viška gora, Slap ob Idriji, Idrija ob Bači, Straža, Otalež, Zakriž, Ravne, Spodnja Idrija, Črni vrh.

Izmed neopredeljenih ali v liberalnih zvezah včlanjenih društev so bila razpuščena naslednja:

Samostojno društvo »Dijaška Matica« v Trstu, Dijaška podpora organizacija za vse Primorsko; Izobraževalno in športno društvo v Renčah, »Citálnica« v Kanalu, Ženski krožek v Tolminu, Bralno društvo v Idskem, Slovensko planinsko društvo v Tolminu, »Zarja« v Zatočinu, »Pomlad« v Zabčah, Delavsko izobraževalno društvo v Idriji, Ženski krožek v Kobarižu, Bralno in pevsko društvo Svoboda v Njivicah, Kmečko prosvetno društvo v Volčah, Prosvetno društvo v Usniku pri Tolminu, Bralno društvo »Sloga« v Ročinju, Bralno in pevsko društvo »Jasna Poljanec« v Polcah pri Cerknem, Bralno in pevsko društvo na St. Viški gori (ustanovljeno leta 1886.), »Citálnica« v Solkanu (ustan. pred 60 leti), Prosvetno društvo v Vrtojbi, Prosvetno društvo v Volčjadrugi, »Vrtice« v Vipočah, »Pevnice« v Podsobotinu, Bralno in pevsko društvo v Medani, Bralno in pevsko društvo Stole v Srpenici, Bralno in pevsko društvo v Standrežu, Bralno in pevsko društvo v Kozani, »Zarja« v Hlevniku; Mladinska društva: »Kobdile« v Kobdilu, »Ladja« na Kontovelu, »Zarja« v Bazovici, »Prosvetac« v Trstu, »Prosvetac« na Opčinah, »Zarja« v Rojanu, »Magdalena« pri Sv. Magdaleni v Trstu, »Špartac« v Škedenju in »Višava« na Konkomelu; Mladinski krožek »Rocole« v Trstu, Dijaški krožek »N. Tomasec« v Trstu; Športna društva: »Obzore« pri Sv. Mariji Magdaleni v Trstu, »Adria« na Proseku in »Primorje« na Proseku; Pevsko društvo »Zvon« na Opčinah, »Slavček« v Klancu, »Venec« v Kozini, »Zvezdca« v Hrelpah, Pevsko in izobraževalno društvo v Zgoniku, »Krase« v Skopcu, Izobraževalno društvo »Napredek« v Tomačevici pri Kovunu in »Kmetijska citálnica« v Podragi.

»Goriška Straža« zaplenjena. Goriški prefekt je odredil zaplenbo zadnje številke »Goriške Straže«. List je nato izšel v drugi izdaji.

Stalno skladišče stajc, ovratnikov in spodnjih hlač pri tvrdki — KOSTA NIKOLIĆ I DRUG BEOGRAD, KNEZ MIHAILOVA 12.

Ob odkritju Aljaževega nagrobnika.

(Govoril prof. dr. G. Rožman.)

18. septembra 1927.

»Narod, ki svojih slavnih mož ne časti, jih vreden ni.« Ta sicer obrabljeni izrek je vendar le resničen. Hvaležnost za delo naših kulturnih delavcev je znamenje visoke razvite erčne kulture in narodne samozvesti. Še sv. pismo nas opozarja: »Hvalimo slavne moše, prednike naše. Mnogo slavnega je po njih storil Bog v svojem veličastvu« (Sir. 44, 1). Torej božjo željo izpolnimo in dolžnost kulturnega naroda vršimo, če proslavljamo spomin pokojnega župnika Aljaža. Zakaj on je eden izmed slavnih mož, odličnih kulturnih delavcev v našem narodu.

V Triglav, najvišji vrh naše jugoslovanske domovine, je za vedno zapisano njegovo ime. Da se Slovenec v teh prelepih alpskih dolinah res čuti domačina, je predvsem njegova zasluga. Da so desetisočerni — ne samo meščanom, tudi preprostem kmetu in delavskemu prebivalstvu — odprta pota v krasoto, katero je Stvarnik v toliki meri razdal po teh blagoslovljenih tleh — Aljažovo delo je po večini.

S slovensko pesmijo živi njegovo ime. Dokler do naše ljudstvo pelo iz njegove pesmarice, dokler se bodo Gregorčičevi

domoljubni verzi peli v njegovi srce segajoči, vedri uglasbi — tako dolgo bo Aljažovo ime živeło med slovenskim narodom.

Aljaž, slaven sin našega ljudstva, je zaslužil, da mu narod postavi vsaj skromen spomenik. Danes je ta dolžnost hvalečnosti izvršena. Z darovi prijateljev in častilcev in po ljubeznivosti arhitekta Vurnika, ki je napravil brezplačno načrt, stoji spomenik. Bog povrni vsem, ki so zanj prispevali!

Naj pade zavesa, naj se pokaže kamen, ki naj poznim rodovom še oznanja, kje počivajo zemski ostanek triglavskega župnika, pristranskega pevca slovenskega!

Vidite ga!

a) Pozlačen kelih je prvo, kar nam stih v oko. Pozlačen kelih je prvo, kar nam dovški! Vi boste največkrat videli ta spomenik; vsako nedeljo in praznik, in še ob delavnih večkrat, pojedete mimo. Vam velja predvsem znak kelih. Vam je bil Aljaž župnik-mašnik, dušni pastir. Za vas je eno celo življenjsko dobo v tej cerkvi dan za dnem dvigal kelih zveličanja kot daritev Bogu. Hvaležno se ga torej spominjajte. Od njegove roke ste po večini krščeni, on je blagoslovil vaše zakonske zveze; on vas spovedoval in obhajal. S tem je bil vam več, kot pa je bil planincem. Več zaslug ima za vas kakor s tem, da je odprl tujcem pot v vaš kraj in tako vam omogočil marsikateri zaslužek in dobiček. Njegov grob in spomenik vzemite vi v varstvo, še svojim otrokom naročite, naj za vami nekoč spoštljivo akrebe zanj.

b) Silvin Sardenkovi verzi so vklesani v ploščo.

Zvest čuvár in varih naših planin je bil. Zastonj, zastonj ga kličete vsako jutro, o vi ožarjeni vrhovi. Ne bo ga več! Pač prišel bo, a tedaj, ko se bodo skladi triglavske stene zamajali in zrušili v prah na sodni dan — tedaj več varuha in čuvarja treba ne bo. A čuva in varje svoje ljubljene vrhove župnik Aljaž zdaj še zvesteje od tam, kjer, kakor upamo, uživa plačilo svojega dela. Od tam naj zdaj pada blagoslov njegov na planine, da ostanejo in postanejo naše, ker naše so po božjem pravu.

c) Ime Aljažovo je dal vplesati umetnik na pročelje krste. Krsta, vidite, to je konec vsega človekovega delovanja, vseh načrtov. Tudi Aljaž, dasi je v dolgem svojem življenju mnogo storil, je nesel seboj v krsto še mnogo lepih načrtov. Prijatelji, naši dnevi bodo manj številni, naša življenjska doba krajša: hitro delajmo in pridno, dragocen je čas. Pa še eno ob krsti Aljaževi: Delajmo tako, da ne bomo praznih rok legli v krsto. Večno vrednost mora dobiti naše življenjsko delo s tem, da v Bogu in za Boga vršimo svoje dolžnosti.

Naša zahvala Aljažu se naj zlije v poslednjo željo: Počivaj v Bogu! Duh njegove vedrosti, plemenitosti in nesebične delavnosti naj živi med nami! Spominu župnika Aljaža — Slava!

Kaj se godi doma

Proti redukciji humanistične gimnazije v Mariboru.

Maribor, 19. septembra 1927.

Kakor poročajo nedeljski listi se namerava početi z letošnjim šolskim letom začeti z redukcijo humanistične gimnazije v Mariboru na štiri-razredno srednjo šolo. Ali bodo ti razredi humanistični ali realnogimnazijski, to se še ne ve.

Nemogoč se nam zdi ta načrt in prepričani smo, da se ne bo uresničil, ko poklicani faktorji zvedo za pravi položaj. *Ravno 175 let obstoja mariborske gimnazije* in je bila štajerskim Slovincem še pod Avstrijo in nemškim režimom najvažnejša srednja šola. Z ogromnim naporom se je posrečilo l. 1889, da so se tu ustanovile slovenske paralele in od tedaj je število slovenskega dijaštva na zavodu rastle od leta do leta. Po vojni so se te slovenske paralele takoj razširile v popolno osem-razredno slovensko gimnazijo, ki zopet napreduje od leta do leta. Omenjeno bodi, da šteje letos 660 gojencev, ki so porazdeljeni v 15 razredov. Je pa to tudi popolnoma umljivo. Saj je mariborska gimnazija edina humanistična zgradba v največji oblasti države SHS, namenjena dijaštvu s Koroške, Podravja, Slovenskih gor, Murskega polja, Prekmurja in Dravinjske doline. Zato tudi ne moremo verjeti, da bi se zavod res demontiral na štiri-razrednico. In to sedaj, ko se je že začel redni pouk! Kam naj gre kar čez noč 63 petošolcev, ki imajo za nadaljevanje študij samo eno možnost, da odidejo sredi leta v Ljubljano na humanistično gimnazijo?

Slovensko ljudstvo na Štajerskem je poslalo letos na zavod nad 600 dijakov in s tem povedalo dovolj glasno, da zahteva popolno humanistično gimnazijo v Mariboru.

Zastopniki in poslanci SLS so že storili vse korake, da bodo meročajni krogi o naši zahtevi, od katere se ne umaknemo, primerno poučeni. Javnosti bomo pa v kratkem mogli poročati, da se je redukcija naše gimnazije vrnila med druge od neprijateljev humanističnih gimnazij in humanističnega študija sploh. A ta nakana se jim ne bo posrečila, to so lahko prepričani oni, ki so šli na delo, da spodkopljejo enega izmed najstarejših in najboljših humanističnih zavodov v državi.

Upravičeno razburjenje, ki je zavladalo po mestu in po deželi, kjer so že izvedeli za to namero, je velikansko. Brzjavni odlok, da se s 1. oktobrom ukine 5. razred gimnazije, je to ogorčenje le še povečal. Vsi pa so kljub temu prepričani, da se bo namera, ukiniti našo gimnazijo, preprečila. Demontiranje mariborske humanistične gimnazije pomeni udarec zoper Slovence v mariborski oblasti, katerega ne bomo mirno prenesli, ampak z vso odločnostjo zavrnili. Mi vstrajamo in bomo vstrajali pri zahtevi: *hočemo celotno humanistično gimnazijo v Mariboru!*

Odkritje Aljaževega nagrobnega spomenika.

V nedeljo, dne 18. t. m. po popoldanski službi božji se je odkril na Dovjem na grobu župnika Aljaža skromen spomenik po načrtu prof. Iv. Vurnika. V zidni duplini stoji lik končnica krste iz črnega granita nastavek z imenom župnika Aljaža, na njem stoji štiliziran bakren in polzačen kelih s hostijo. Pod tem nastavkom je široka plošča iz nabrežinskega marmorja s Silvij Sargenkoviimi verz:

Vsako jutro v zarji novi
naši zažare vrhovi,
čakajo, kdaj prideš spet,
ki si bil jim varuh svet:
naš triglavskega kralja Matjaž,
župnik z Dovjega — Aljaž.

Pod ploščo je pomol srčaste oblike s sliko Aljažev; nanj se lahko obešajo venci.

Ob veliki udeležbi domačinov in zastopnikov planincev je g. svetnik Lavtižar namesto vsled važne zadeve zadržanega dekana Jak. Faturja z asistenco opravil libero in molitve za rajne. Med govorom prof. dr. Rožmana se je spomenik odkril. V kratkih besedah je razložil govornik pomen originalno zamišljenega nagrobnika. Prof. Janjo Mlakar je v imenu SPD govoril o zaslugah župnika Aljaža za naše planinstvo; g. Tone Kováč se je v imenu kranjskogorske podružnice SPD poklonil spomenu triglavskega župnika. Ko se je še spomenik blagoslovil, je zapel domači pevski zbor »Blagor mu«, radovljiski moški zbor pa: »Usliši nas, Gospod«, »Vigred se povrne« in »Triglav, moj dom«.

Nebo je bilo med skromno, a prisrčno spominsko slovesnostjo temno zastrito, kakor na dan župnikovega pogreba. Grob je bil kar zasut s poslednjim jesenskim cvetjem.

Prvi slovenski avion „Ljubljana“.

Kakor smo že poročali, je naročilo društvo Aero-klub »Naša Krila« v Ljubljani pri svetovno-znani tvrdki Mercedes pri Stuttgartu svoj prvi avion, ki je te dni dogotovljen in je dobil ime naše prestolice »Ljubljana«.

Prevzem oskrbi te dni društveni tajnik g. dr. Rape, ki je odšel v ta namen v Stuttgart. Obenem oskrbi tudi prevoz aviona v Ljubljano, kjer ga pričakujemo nekako v petek popoldne, ako ne bo spotoma izpril. Prevoz se izvrši namreč v treh etapah: Iz Stuttgarta poleti s tvorničnim pilotom preko Rößlinga, reke Nekar, Tübinga proti Uraku. Zračne struje na tem delu so posebno raznolike in je vsled tega letenje oteženo. Dalje vodi polet preko švabskega Jura, Avsburga na München, kjer bo kratek pristanek. Odtod gre zračna

pot preko Inna, nad Chiemskim jezerom, Salzburgom do Badgasteina. To bo prva zračna etapa našega aviona in znaša ca 420 km.

Vsled nestalnega jesenskega vremena, ki napravlja let preko Visokih Tur opasnim, bo v Badgasteinu aparat demontiran in po železnici prepeljan do Spitala, kjer aparat sprejmeta nadaljnja društvena funkcionarja gg. dr. Berce in ing. Bloudek.

Pri Spitalu prične druga zračna etapa z domačim pilotom — Slovincem. Vodi po Dravski dolini nad Beljakom, Osojskim in Vrbskim jezerom in nad našo Gospo Sveto. Nad tušnim Korotanom bo ponosno plaval prvi slovenski avion »Ljubljana« kot živ opomin k vztrajanju. Nato zavije proti jugu preko Ponošnih Karavank, prekorači mejo in dospe v Slovenijo. Ta zračna etapa bo dolga ca 145 km.

Avion bo spravljen v vojaškem hangarju v Šiški, kjer tudi pristane. Natančen čas dohoda se bo objavil potem dnevnega časopisa, tako da bo Ljubljana imela priliko primerno sprejeti svoj prvi avion.

Zdravstveni tabor na Rakitni.

Društvo za narodovo zdravje si je nadalo tevažno nalogo, pa jo končno tudi izvedlo: postavilo je na Rakitni sanatorij za kostno jetične. Rakitna je oddaljena od Preserja 3 ure in ima mogoče najbolj zdravo lego izmed naših krajev. Domačini iz Borovnice in Rakitne so se za sanatorij temeljito zanimali in za zgradbo darovali les in tudi drugače pripomogli za zgradbo. V nedeljo dne 18. septembra je bila otvoritev. Sanatorij je blagoslovil domači g. župnik Zajec, ki ima neminljive zasluge za sanatorij. Otvoril ga je pa dr. Ivo Pirc, predsednik društva za narodovo zdravje v Ljubljani. V svojem govoru se je zahvalil za obilno pomoč in požrtvovalnost domačinom, posebej pa še vladnemu komisarju Mencingerju in gerentskemu sovetu, ki je naklonil sanatoriju 10.000 Din. Ljudi se je nabralo okrog 1000, vas Rakitna je bila najsvetlejša opremljena z zastavami. Ljubljansko občino je zastopal član ger. sov. Jože Pirc. Društvo za narodovo zdravje v Borovnici je zastopal dr. Zupan in ljubljansko številni člani. Celo iz zasedenega ozemlja je bilo zastopstvo in sicer dr. Gruđen iz Nabrežine. Dr. Pirc je posebej v otvoritvenem govoru omenjal, da je s tem sanatorijem storjen prvi korak k uspešnemu pobijanju kostne jetike. Po otvoritvi je predaval dr. Zivko Lapajne o vplivu višinskih solnčnih žarkov v boju proti kostni jetiki. Po predavanju je bil ogled sanatorija in obisk bolnikov. Sanatorij je še majhen in ima za enkrat prostora za 10 ljudi. Bolniki so se solni zahvaljevali vsem, ki so pripomogli do postavitve sanatorija. Popoldne je bilo še predavanje s skopičnimi slikami. Dr. Ivo Pirc je obdelal temo: Bela kuga in v njej obdelal najopasnejšo bolezen — jetiko. Občinstvo je z zanimanjem zasledovalo izvajanje in viharno pozdravljalo vse, ki so se trudili za sanatorij.

Tat zlatnine na Dolenjskem izsleden.

Pred nekaj časom je v ljubljanski mestni zastavljalnici 28 let star delavec Andrej M., doma iz Šmarje na Dolenjskem, ponudil dvokrovno zlato žepno uro v zastavo. Ker se je to policijskim kriminalnim organom, ki dobro poznajo Andrejčka, zdelo sumljivo, so se za zadevo začeli zanimati ter so za Andrejčkom uvedli poizvedbe. S pomočjo žandarmerije je bil Andrejček izsleden in aretiran na svojem domu na Dolenjskem. — M. ima že celo vrsto predkazni ter mu je najbolj všeč zlatnina, katere so to pot zopet zaplenili nepričakovano množino.

Našla se je tudi usodepolna ura, katero je M. prodal v Ljubljani in je last posestnika Franceta Vidmarja iz Brezja pri St. Janžu na Dolenjskem. M. je moral v zapore okrajnega sodišča v Mokronogu. Zlatnino bodo oškodovanci dobili vrnjeno. Kakor izgleda, bo Andrejček moral zopet precej časa pogrešati zrak dolenjskih gor in za omrežjem tuhati svojo usodo radi zapeljive zlatnine. — Prebivalci so pa veseli, da bodo za nekaj časa zopet varni pred Andrejčkom in njegovimi dolgiimi prsti.

Tatica ženskih jopic iz mlekarških vozičkov.

Dne 12. t. m. zjutraj je bila na Valvazorjevem trgu v Ljubljani raz voziček na cesti ukradena ženska pletena jopa mlekarici Marjani Premru iz Brezovice, vredna 100 Din.

Dne 18. t. m. je enaka usoda zadela neko mlekarico iz Posavja, ki je svoj voziček z jopico pustila pred hišo na Rimski cesti 2, med tem ko je odnesla mleko stranki v isti hiši.

Še istega dopoldne je bila izsledena tatica obeh ukradenih jopic in sicer v osebi neke mlade ženske, ki je imela obe jopici pri sebi.

Aretovanka je prvotno navedla, da se imenuje Ivanka Keržič, doma iz Velikih Lašč, ker ji pa na policiji tega niso verjeli, je spremenila ime na Ljiljko Zdravje iz lške vasi. — Tudi ta priimek ni zanesljiv, ker nima pri sebi nikakih uradnih listin. Vsekakor je navedenka premetena tatica ter ima najbrž še kaj drugega na vesti, zato je bila obdržana v zaporu. Imenovana je zadnji čas večkrat zahajala v Ljubljano, kjer je iskala prilike za tatvine, kar ji je pač prišlo pod roko.

Dodatek k borznim poročilom.

v Chicago, 19. sept. Kurzi za pšenico: Pšenica za september 125,87, za december 129,25. Koruza za september 93, za december 96. Rž za september ne notira, za december 95,12. Oves za september ne notira, za december 47,87.

Polzvedovanja

Neki duhovnik je v nedeljo pomotoma vzel napačen zavitek v vlak. Dobi se Resljeva cesta 20, pritiče.

Dnevne novice

★ **Ekspozitura »Slovenca«** posluje na jesenski razstavi enako kot na pomladanskem velesejmu ter sprejema naročnino in oglašje. Tam se tudi dobe posamezni izvodi »Slovenca«.

★ **Veliki župan g. dr. Vodopivec** danes, 20. t. m. radi uradne odsotnosti ne bo sprejemal stranke.

★ **Važna konferenca.** Dne 20. septembra se bo vršila v Belgradu v finančnem ministru konferenca, katere se bodo udeležili vsi predsedniki oblastnih odborov. Na konferenci se bo razpravljalo o nakazilih finančnih virov za posamezne oblasti samouprave.

★ **Jubilej g. svetnika in oblastnega poslanca župnika Eppicha Jožefa v Stari cerkvi.** V nedeljo, 18. t. m., je obhajal g. svetnik, obl. poslanec in župnik v Stari cerkvi Jožef Eppich, tridesetletnico mašništva. Na večer pred slovesnim dnem mu je kočevsko pevsko društvo v zvezi z domačimi pevci pridelilo podoknico in zvonovi so praznično pritkavali. V nedeljo dopoldan pa je bila v Stari cerkvi slovesna sv. maša ob asistenci gg. duhovnih sobratov iz cele kočevske dekanije. Slavnostni govornik je bil g. dekan Erker.

★ **Volivni komisar.** V neki dolenjski »klerikalni« občini je bil za volivnega komisarja nek človek, ki ni bil »klerikalec«. Po prvi maši so prišli ljudje volit. Pa je aparat tako pedantno počasi deloval, da še ob 10. uri niso bili na vrsti oni, ki so bili na voliču takoj po 7. uri. Mnogi so odšli in oddaljeni se niso vrnili. To je prvi uspeh. V volivno sobo jih stopi šest — zadnji je star bohlen mož, ki prosi g. komisarja, naj pride na vrsto, ker bolan in star res težko čaka. Komisar ga odslovi ven. Mož se odmakne v kot do klopi in prosi, da bi smel počakati tamkaj. Komisar pa pokonci in zapiše moža, da ga naznani. Mož prosi in prosi, da naj ne bo kaznovan, a komisar je trd. To je drugi uspeh. — Zvečer je ura osem, a skrutinij še ni končan. Komisar pa stoji in sprašuje varuha demokratske skrinjice — z drugim nobenim ni izpregovoril nobene besede — češ zakaj prejšnji dan, t. j. v soboto ni prišel. Pa pravi komisar: »Glejte, do pol petih smo vas čakali.« — Komisar ni povedal, če volivni zakon ukazuje, da je treba demokratskega varuha čakati. Cela komisija je morala čakati poldruge uro. Strogo po postavitvi To je pa tretji in zadnji uspeh.

★ **Duhovniške spremembe v lavantinski škofiji.** Za provizorja k Sv. Miklavžu na Polje pride dosedanj provizor v Zagorju g. Janko Mlakar. Župnijo Zagorje bo oskrboval g. župnik na Pilštaju Jakob Ravter. Prestavljeni so sledeči gg. kaplani: Adolf Adamič iz Šmartna ob Paki na Pilštaju, Friderik Strnad ob Sv. Marka niže Ptuj v Šmartno ob Paki. G. Franjo Urleb, dosedaj provizor na Črešnjicah pri Vojniku je imenovan za župnika istotam.

★ **Učiteljska imenovanja.** Imenovani so učiteljski abiturijenti(nje): v Dolini, okraj Dol. Lendava, za učitelja K. Škerget; v Dobrovniku, okraj Dol. Lendava, za učitelja Deneš Hari; v Marenbergu, okraj Dravograd, za učitelja Stanko Horvat; v Čadramu, okraj Konjice, za učitelja Maks Pirnik; v Serdici, okraj Murska Sobota, za učitelja Jožef Uran; v Gor. Ponikvi, okraj Celje, za učiteljico Ivana Gabrejna; v Mali Poljani, okraj Dol. Lendava, za učiteljico Franja Šušteršič; v Negovi, okraj Ljutomer, za učiteljico Antonija Božič; v Tišini, okraj Murska Sobota, za učiteljico Otilija Rus; v Zavrču, okraj Ptuj, za učiteljico Anica Novak; v Gor. Radgoni za učiteljico Marija Krč; v Sladkem vrhu za učiteljico Elvira Zlindra; v Pečicah, okraj Smarje, za učiteljico Antonija Kunčič. Nastop službe takoj in ni treba čakati na dekret.

★ **Okrajna cesta I. razr. na progi Gornji-grad — Nova Štifta — Kamnik** je vsled po poplavi povzročenega porušanja dveh mostov in drugih znatnih poškodb za promet z vozili do nadaljnjega nerabna. Zopetna vzpostavitev mostov in odstranitev nedostatkov se pravočasno objavi. — Okrajno glavarstvo v Gornjem gradu.

★ **Poizkusno oranje.** V sredo 21. septembra ob 2 popoldne se vrši na travniku za velesejmom poizkusno oranje z različni plugi, ki so razstavljeni na Kmetijski razstavi. Kmetovalci se vabijo, da si to oranje ogledajo in se prepričajo o temeljitem preobračanju zemlje z novimi plugi.

★ **Higijena na deželi** je naslov novemu obsežnemu oddelku Higijenske razstave na velesejmu v Ljubljani. Obiskovalcu se nudi prilika premetriti preskrbo zdrave pitne vode, napravo domačega kopališča itd. — Oddelek vzbuja splošno pozornost tako kmetskega kot mestnega prebivalstva.

★ **»Radio.«** Te dni je izšla knjiga »Radio«, spisal jo je profesor Andree. Knjiga obravnava osnovne pojme radio-tehnike. Izšla je v zvezi z razstavo radiotehničnih predmetov na velesejmu. Podrobno oceno te knjige glej pod rubriko »Knjige in revije«.

★ **Arheološke izkopine.** Na Sp. Hajdinu na posestvu I. Dobnika kopljejo s pomočjo malenkostne državne podpore (1000 Din!) pod vodstvom znanega arheologa V. Skrbarja v bližini mitrejev v tako zvanem svetiščem okolišu. Odkrili so še ostanki rimskih stavb, poleg zidovja tudi četverkotni podstavek, ki je krit z marmornatimi ploščami in je služil za temelj kaki sohi. Našla sta se dva srebrna

družinska novca iz konzularne dobe ter več novcev iz dobe cesarjev, ostanki svetilk in posodja, marmornat odkrušek z lepo izdelano robo reliefu solnčnega boga in dr. Najinteresantnejša najdba pa je fragment bronastega kipa, ki je moral imeti naravno velikost in v dosedanjih izkopinah stare Poetovje nima primere.

★ **Angleži v naših pristaniščih.** 21. t. m. pride v splitsko luko velika prekoceanska ladja »Oronsay« (20.000 ton) parobrodne družva »Orient Line« s 550 izletniki iz Anglije, ki potujejo po Sredozemskem morju. Ladja bo pristala v Dubrovniku, Korčuli in v Benetkah, odkoder se vrne v Split.

★ **Aretiran komunist.** Splitska policija je aretirala Simona Grosa Izidorova iz Karlovca, ki je bil izgnan radi komunistične propagande iz Dalmacije za 5 let.

★ **Pri trdovratnem zaprtju, napetosti v telesu, preobilici želodčne kisline, glavobolu, razdraženosti, tesnobi, splošnem slabopojutju in utrujenosti** pospešuje naravno »Franz-Josef«-grenčica brez napa in bolečin lahko izpraznjenje črev. Najodličnejši zdravniški stoletja so vporabljali »Franz-Josef«-vodo z najboljšim uspehom pri moških, ženskah in otrocih.

★ **Prijet italijanski golob-pismonoša.** V soboto je v Sarajevu na oknu sodne palače ujela gđ. Radojka Maričić italijanskega goloba s številko »25 Italia« in »26.345«. Golob je bil predan vojaškim oblastem.

★ **Samomor starke.** V soboto se je obesila v Zagrebu 55letna starica Dragica Trnenič. Sostanovanci pravijo, da si je vzela življenje najbrž radi odpovedi stanovanja.

★ **Trčenje tramvaja z avtomobilom.** V nedeljo ob 2. uri popoldne sta v Zagrebu trčila na križišču Krajske ulice in Illice tramvaj in avto, ki je težko poškodovan. Pri tem sta bila ranjena neki dijak in neka dama.

★ **Avtomobilska nesreča.** V soboto je neki avto pri Mostaru podrl na tla nekega Maksima Grkoviča in njegovega konja. Konj je ostal na mestu mrtev, a Maksim je bil težko ranjen in prepeljan v bolnico. Avto je zginit brez sledu.

★ **Samomor 85letnega starca.** V soboto je izvršil v Zagrebu samomor radi bolezn 85 let stari Dimitrije Janković iz Požarevca v Srbiji. Ni mogel več prenašati bolečin od ran na nogah, o katerih so izjavili zdravniki, da so neozdravljive.

★ **Pes mu je odgriznil nos.** V Zagrebu je odgriznil pes mizarja Kingla njegovemu tovarišu Neumanu nos, baš ko je isti hotel tti k njegovemu gospodarju v goste. Tudi drugače ga je po obrazu zelo poškodoval.

★ **Kaznjenc težko ranil trgovca.** V soboto je bil sredi dneva izvršen v Sarajevu krvav razbojniški napad. Trgovca Melso Lipa je sedel v svoji trgovini, ko je vstopil Juda Besalo, ki je šele nedavno prišel iz zapora v Zenici. Skočil je proti trgovcu in ga dvakrat močno udaril po glavi in levi roki z nožem, da mu je presekali žile. Vsled trgovčevega vpitja so hitro prihiteli ljudje in Besalo je bil aretiran.

★ **Radovljica.** Na številna vprašanja odgovarjamo, da je seznam izbranih srečk cerkvene loterije prioben v 37. št. »Domo-ljuba«. Dobitki se dobe proti izročitvi zadetih srečk v radovljiškem župnišču do 10. oktobra. Do tega datuma nedvigljeni dobitki zapadejo cerkvi. — Župni urad v Radovljici.

★ **Kongres pravnikov.** Knjiga referatov za III. kongres pravnikov je natisnjena. Izvenljubljanskim članom se je poslala po pošti, ljubljanske člane pa naprošamo, da jo dvignejo pri vratarju pravosodne palače v Ljubljani, kjer je zanje založena. — Stalni odbor.

★ **Izprememba selske dostave pri novomeški pošti.** Z otvoritvijo pošte v Prečni, je odpadlo novomeški pošti vzdrževanje selske dostave po okolišu, ki je pripadel pošti v Prečni. Obenem se je uvedla selska dostava in sicer vsak dan, razen ob nedeljah po novomeškem kolodvoru in okolič ter po vaseh Bršlin in Muhaber, ob torkih, četrtkih in sobotah pa poleg tega še po vaseh: Potočanska vas, Hudo, Daljni vrh, Boršt, Gornje Kamence, Dolnje Kamence in Bučna vas.

★ **Nova pogodba pošta Krška vas.** Dodatno se uradno naznanja: V poštni okoliš nove pogodbene pošte v Krški vasi spadajo naslednje vasi in selišča: Krška vas, Dolnje in Gornje Skopice, Velike Malence, Brod, Vitovec, Mrzlava vas in Kozolec. Ožja (krajevna) dostava se vrši po Krški vasi, za vasi Gornje Skopice, Dolnje Skopice, Malence in Mrzlava vas pa je uvedena vsak dan, razen ob nedeljah, selska poštna služba.

★ **Nesreča.** Automobil glažuje v Šmarju pri Jelšah je povzročil dne 18. t. m. posestnika in lastnega trgovca Ivana Solina iz Dola pri St. Jurju. Dobil je težke telesne poškodbe in so ga prepeljali v celjsko bolnico.

Ljubljana

© **Razstava cerkvenih paramentov**, ki jih je naredila bratovščina sv. Rešnjega Telesa za ubožno cerkev, je odprta še danes in jutri dopoldne. Kdor si še ni ogledal lepih del krščanske umetnosti, naj ne zamudi ugodne prilike in naj obišče razstavo, ki je v dvorani škofijske palače.

© **Slovensko glasbeno društvo »Ljubljana«** prične z rednimi pevskimi vajami v četrtek 22. septembra ob 8 zvečer. Vsi člani se vabijo k prvi vaji. Obenem kliče »Ljubljana« nove sodelujoče člane, ki se sprejemajo začetkom vsake vaje do začetka oktobra. Na prav veselo svidenje!

© **Rokodelski dom**, Pevski zbor v Rokodelskem domu pod vodstvom g. prof. Marko Bajuka ima danes ob 8 zvečer pevsko vajo.

Naj se je zanesljivo in točno udeležel vsi pevci. Kdor ima veselje za lepo petje, naj se pridruži pevskemu zboru v Rokodelskem domu.

○ Vsem služkinjam! Človek ni ustvarjen samo za delo in molitev, ampak tudi za veselje. In kje naj si služkinja poišče razvedrila po svojem čisto zelo napornem poklicnem delu, če ne v poštenj družbi? V Ljubljani imate svoje deklislo družbo za izobrazbo in zabavo in sicer v Krekovi prosveti, ki ima svoj sedež v Alojzijevisču na Poljanski cesti 4, pritličje, levo. Katera želi pošteno družino in razvedrila, se lahko zgleda tu vsak četrtek ob pol 9 zvečer. — Ker pa vesele deklislo družbe ni brez petja, zato imate tudi svoj pevski zbor. Katera ima veselje za petje in seveda tudi posluh, naj se zgleda če mogoče ta četrtek 22. septembra ob pol 9 zvečer v Alojzijevisču, četudi morda doslej še ni pela pri nobenem zboru. Dosedanje pevke pa ostanite vse zboru zveste in pripeljite še novih, če veste, da imajo za petje veselje in zmožnost. Na svidenje! — Vaš pevovodja.

○ Otvoritev nove stanovanjske kolonije »Stan in dom« v Viču. V nedeljo popoldne se je vršila v Novi vasi pri Viču slovesna otvoritev nove kolonije »Stan in dom«. Otvoritvi so prisostvovali mestni komisar Mencinger, viški župan Petrovič, zastopnik finančne delegacije M. Spindler, mestni finančni referent ravatelj Volc, zastopnik OUZD dr. Kuhar, tajnik Delavske zbornice Uratnik in drugi. Slovesnost je otvoril predsednik zadruge »Stan in dom« g. Anton Kristan, nakar so govorili vsi omenjeni zastopniki. Viški župan je s toplimi besedami poudarjal velikodušnost knezoškofa dr. A. B. Jegliča, ki je podaril za postavitev kolonije obsežno zemljišče, obsegajoče 10.428 kvadratnih metrov in s tem znatno pripomogel za omiljenje stanovanjske bede na Viču ter pokazal svoje plemenito socialno čuvstvosvanje. Nova kolonija šteje že 9 hiš z 18 stanovanji, zgrajenih pa bo še 6 hiš, tako da bo štela kolonija 15 hiš s 30 stanovanji. Hišice so lične in ima vsaka dovolj prostora za mal vrtiček. Zadrugi »Stan in dom« gre vse priznanje za njene uspehe v stanovanjski akciji.

○ Dr. Bleiweis pričeniš s 16. septembrom ne ordinira do preklica.

○ Obrtniška stavbna zadruga ima nocoj, v torek, ob 8 zvečer v Rokodelskem domu svojo 9. načelstveno sejo. — Uradne ure so odslej dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek od pol 6 do pol 7 zvečer v Rokodelskem domu. — Načelstvo.

○ Franciškanska prosveta priredi v nedeljo, dne 25. septembra izlet v Kamniško Bistrico. Vlak odhaja iz glavnega kolodvora ob 7.45 in pride v Kamnik nekako ob 9. uri. Okoli pol 1 smo v Bistrici. Z večernim vlakom nazaj. Za gorka jedila je v koči preskrbljeno. Nedeljsko dolžnost naj opravijo p. t. člani in članice že doma. V slučaju slabega vremena izlet odpade. K obilni udeležbi vabi — odbor.

○ Portugalka prima F. F. Plešljivička se toči samo v Aškerčevi kleti nasproti Obrtni šole. Vabite se na poskušnjo!

○ Seja Krščanske ženske zveze bo danes ob 5 popoldne v Jugoslovanski tiskarni.

○ Mestni magistrat ljubljanski razglaša, da je na novo sestavljeni imenik porotnikov za leto 1928. razgrnjen na vpogled od 19. do 26. t. m. na magistratu, soba št. 21. I. nadstropje.

○ II. tečaj za elektroinstalaterje v Ljubljani priredi Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani in sporazumu s Strokovno zadrugo konces. elektrotehnikov za Slovenijo v Ljubljani. Tečaj je brezplačen ter se prične 17. oktobra t. l. Predaval bo kot lani g. inž. A. Ditrich, in sicer v večernih urah v prostorih Tehniške srednje šole v Ljubljani. Prijave je nasloviti na Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani do 10. oktobra.

○ Javna risarska šola se odpre letos v področju umetniške šole »Probuda« v poslopiu Tehniške srednje šole, v istem obsegu kot je bila n. kdaž. V to šolo se sprejemajo pomočniki in starejši vajenci vseh strok in obrti. Pouk bo ob nedeljah od 9. do 12. ure, pričetek pouka v nedeljo 2. oktobra 1927. Čas pouka je ugoden tudi za one, ki bi se vozili z vlakom v šolo. Vpisovanje dne 25. septembra in 2. oktobra od 9. do 11. ure, pritličje desno, soba št. 6. Podrobnosti o pouku daje pri vpisovanju vodja šole prof. Anton Sever. — Vodstvo umetn. šole »Probuda«.

OBLAČILA TVRDKJE J. MAČEK
Ljubljana, Aleksandrova 12
so najboljša in najcenejša.

○ Vpisovanje v umetniško šolo »Probuda« je podaljano do konca septembra t. l. Vpisovanje bo ob torkih, četrtek in petkih od 18. do 19. ure v pritličju soba št. 6. Natančnejše je objavljeno na razglasni deski umetniške šole »Probuda« v vestibulu tehniške srednje šole. Dohod po 18. uri iz Gorupove ulice št. 10 čez dvorišče. — Vodstvo umetn. šole »Probuda«.

○ Sestanek trgovskih nameštencev je danes ob 8. uri zvečer v mali dvorani Trgovske zbornice. — Odbor Pomočniškega zbora.

KUŠAKOVIČA KALODONT
najboljša pasta za zobe

○ Združenje jugoslovanskih inženjerjev priredi v četrtek, 22. t. m., ogled mestne klavnice. Sestanek članov ob pol štirih popoldne na licu mesta.

○ Člani »Društva za narodovo zdravje« v Ljubljani imajo na podlagi članske izkaznice prost vstop na Stalno higijensko razstavo v Ljubljani (Velesej).

○ Razstava in zaloga pletilnih strojev vseh vrst ter strokovni pouk v pletenju. — Ljubljana, Zidovska ulica 5.

○ Veliko izbiri volnenih jopic najnovejših bluz, perila, kravati itd. priporoča trdka Ig. Zargi pri nizki ceni. Ljubljana, Sv. Petra cesta.

○ Nogavice vseh vrst v velikih izbiri in najceneje pri Dobeu-u, Pred škofijo 15.

Naročajte »Slovenca«!

Maribor

○ Zaupniki SLS in predstavniki II. okraja naj se zbere v četrtek ob 7 zvečer v pisarni g. narodnega poslanca Zebota, Loška c. 10. — Nujna zadeva!

○ Najemniki ne bodo nasledili socializma. Kot predpripravo za agitacijo v občinski zastop prireajo danes socialisti shod glede stanovanjskega vprašanja. Ako bi socialisti zbrali toliko opek, kolikor so že besed izrekli o tej zadevi, potem bi v celi naši državi že prenehala stanovanjska stiska. Ali bodo na shodu poročali o stanovanjskih hišah, ki jih je sezidala občina pod socialističnim županom Grčarjem? O tem ne bodo poročali, ker niso zidali niti male barake! — Ali pa bodo poročali o oni deložaciji železničarja — tovariša, ki se je izvršila na pritisk enega socialističnih voditeljev? Tudi o tem bodo molčali. — Njihovo hujskanje je naperjeno v prvi vrsti zoper organizacijo stanovanjskih najemnikov, ker jim je premalo rdeča, preveč objektivna in stvarna v delu. Njihove laži so usmerjene le v to, da bi najemniki nasledili socialističnemu hujskanju ter pomagali spraviti občino v socialistične roke. Videli bomo, v koliko bodo stanovanjski najemniki nasledili socialističnim hujskarijam.

○ Kaj je z avtomatično telefonsko centralo na mariborski glavni pošti? Veliko se je že pisalo, da bo letošnjo jesen otvorjena na glavni pošti telefonska avtomatična centrala. Glavni deli centrali so že davno tukaj in so jih že montirali berlinski monterji, ker je naprava iz Berlina. Centrala bo letos gotova in tudi izročena na veliko veselje in odrešenje uporabi.

○ Avtobusna nezgoda. Med Mariborom in Teznom, kjer se je vršila dirka z motorji, je vladal v nedeljo popoldne izredno živahen promet. Avtobusi mestne občine in privatnih podjetnikov so prevažali gledalce iz mesta na dirkališče. Avtobus g. Völkerja je imel pri povratku v mesto smolo. Vsaled defekta na krmilu je zavozil v jarek ter se prevrnil. K sreči je bil avtobus prazen, tako da se večja nesreča ni zgodila.

○ Nezgoda pri delu. Na Glavnem trgu se je dogodila v soboto pri popraviljanju hiše g. Laha nesreča. Na višiem odru zaposleni zidar Herman Ogrin je padel 4 m globoko ter dobil tako težke poškodbe, da so ga morali prepeljati v bolnico.

○ Padec s kolese. Posestnica Marija Zimko iz Razvanja je v nedeljo popoldne padla s kolese in si poškodovala levo nogo, rešilni oddelek jo je prepeljal v bolnico.

○ Žepar aretiran. Na Slomškovem trgu je neki gospod sedel na klopi v parku pred mestno hranilnico poleg Antona S. Med pogovorom mu je imenovan neopaženo izmaknil iz žepa denarnico z drobižem. Okračen je tatvino kmalu opazil ter dal žeparja aretirati.

○ Ogenj v rafineriji. V nedeljo ob 8. zjutraj je zabelo biti na stolnem zvoniku plat zvona. Iz Linhartove ulice, in sicer iz rafinerije Shell, kjer kuhajo smolo, se je začel valiti proti nebu gost dim. Mariborska požarna bramba je odbrzela z vso svojo moderno gasilno opremo na mesto nesreče in ugotovila, da gori 10 sodov smole. Priskočili so še na pomoč gasilci iz Pobrežja, Studenec in Radvanja ter udušili nevarnost razširitve požara tekotom pol ure.

○ Slovesna blagoslovitev občinskega križa na Pobrežju. V nedeljo popoldne se je vršila na Pobrežju pred pokopališčem slovesna blagoslovitev prenovljenega in z vrtnimi nasadi okrašenega občinskega križa. Ta križ je postavila občina leta 1888. In bo torej obhajal drugo leto 40letnico. Blagoslovitve se je udeležila poleg magdalenske duhovščine, pobrežkega g. župana in občinskih odbornikov zelo velika množica ljudstva iz Pobrežja in okolice. Slovesnost je poudarila godba Katoliške mladine in pevsko društvo »Zarja« iz Pobrežja.

○ Klub trgovskih akademikov. V torek ob 2. popoldne se vrši ustanovni občni zbor kluba trgovskih akademikov v poslopiu dr. trgovske akademije. Na zbor so vabljeni vsi prijatelji trgovsko-akademikega naraščaja. — Pripravljalni odbor.

○ Goljufije lažizdravnika. Zadnje dni so dobivali mariborski lekarnarji večkrat recepte, napisane od dr. Rističa, vojaškega veterinarja. Večina so bili to recepti za opij ter izstavljeni za konje g. podpolkovnika Mariča. Recepte je nosil v lekarno neki fant. Ker se je pri nekem lekarnarju nabral precejšen račun za g. Mariča, se je interesiral pri vojaški oblasti za dr. Rističa; izvedel pa je, da veterinarja pod tem imenom v Mariboru sploh ni. Prijatelj je nato stvar policiji. Včeraj je bil fant z receptom dr. Rističa zopet v neki lekarni. Sledil mu je detektiv, ki je našel »dr. Rističa« v frančiškanski cerkvi, kamur mu je fant nosil zdravila. Izkazalo se je, da je to neki odpuščen podpornik bolnišniške čete iz Siska. Zakaj je zdravila rabil, še ni dognano.

○ Lažnjiva veleposestnica. Meseca junija je prišla k nekemu tukašnjemu čevljarju boljše oblačena kmetica, ki se je izdajala za veleposestnico Marijo Baumgartner od Kv. Ane na Krembergu. Kupila si je par čevljev, kot plačilo pa je obljubila, da bo prinesla silovinko in vino. Ker pa veleposestnica še par mesec ni bilo na izpregled, je čevljar spoznal, da je opeharjen. V nedeljo pa jo je nemadoma opazil v hotelu Halbwidi ter poklical stražnika, ki jo je aretiral. Na policiji se je izkazalo, da se zove Marija Zemljšč ter je prebrisana goljufica.

Celje

○ Orliški krožek v Celju priredi v nedeljo 25. septembra v mali dvorani Narodnega doma v Celju kuharsko razstavo, ki bo trajala od 7 zjutraj do 5 popoldne. Kuharski izdelki se bodo prodajali. Vstopnina 2 Din za osebo. Članice orliškega krožka v Celju so obiskovale kuharski tečaj, ki ga je vodila z večšo roko strokovna učiteljica orliške podzveze gdca Hartman. Pozdravljati je to delo Orliške podzveze, ki skrbi za izobrazbo svojih članic tudi v tem pogledu. Ker je gdca Hartmanova priznana strokovnjakinja, obeta biti razstava zelo zanimiva. Zato opozarjamo občinstvo, da ne zamudi ugodne prilike, da si razstavo ogleda.

○ Karambol. V nedeljo 18. t. m. sta trčila na oglu ob Samostanski in Prešernovi ulici dva avta, eden last nekoga Zagrebčana, drugi last g. P. iz St. Pavla v Savinjski dolini. Sprednja dela

Izperite pred spanjem

zobe, ker boste tako prestregli škodljivo delovanje ostankov v ustih, ki so nevarni zdravju in lepoti Vaših zob

SARGOV

KALODONT

antiseptična zobna krema

obeh vozil sta odnesla precejšnje poškodbe, vendar ni bil nihče ranjen. Oba avtomobila sta sicer lahko nadaljevala svojo pot, vendar so bila potrebna takojšnja popravila.

Ptuj

Mesni svet skušajo lokalni merodajni faktorji kljub nedavno izrečeni lapidarni nezaupnici ohraniti, da bi živoratili še nadalje.

Solske sestre, ki so se nastanile na Minoritskem trgu št. 3, poučujejo dekleta tudi v gospodinjstvu, ročnih delih in šivanju perila.

Novo meso

Težka nesreča. Dne 16. t. m. je poskušal železniški delavec Novosel na železniški postaji Ozalj — na progi Ljubljana-Karlovce — skočiti na premikajoči se vlak, pri tem pa mu je spodletelo ter je obvisel na vlaknu na sukniču. Trikrat ga je zavrtelo, nato pa treščilo ob rampo ter strašno razmesarilo po gornjem delu telesa. Napol mrtvega so ga odpeljali v bolnico v Karlovce ter je le malo upanja, da ostane pri življenju.

Knjige in revije

NOVO PRVOVRSTNO DELO KRŠČANSKE POEZIJE.

Krščanska poezija! Res, še živj med nami! Sardenkova »Dariteva« je nov dokaz k temu. Prečitaš jo trikrat in petkrat, vedno z večjim veseljem in užitkom. »Dariteva« naj pride v roke vsakemu duhovniku in tudi vsakemu drugemu prijatelju duhovnega življenja. To je zdrava in prava duševnost. Vedri in dviga, modri in nikjer ne moralizira. Cena 30 dinarjev za to prvovrstno delo krščanske poezije ni predraga. Zakaj izbrana intimnost, nežna naivnost in bogata miselnost so vrline te knjige. Pomen založnice — Pijave knjižnice — je ob takih idejah opravičen in njen namen vsem priporočljiv. Kdor želi imeti knjigo, ki je v resnici velike vrednosti, naj jo takoj naroči, ker je le malo izvodov na razpolago. Naroča se pod naslovom: Pijave knjižnica v Ljubljani, Pred škofijo 6.

ZVEZDE IN CVETICE.

Knjiga o hvaležnosti. Spisal prof. Anton Kržič. Strani 304. Cena 25 Din.

Kritika poudarja, da ni v slovenski vzgoji književnosti knjige, ki bi se mogla bolj priporočati kot Kržičeve »Zvezde in cvetice«. — Vsaka šola, vsako društvo, da, vsaka hiša bi jo morala imeti, ker »knjiga o hvaležnosti« bo kakor solnce: kamor pride, vse poživl in prerodi.

Knjiga se dobiva v Jugoslovanski knjigarni in prodajalni KTD, H. Ničman.

Radio. Osnovni pojmi iz radiotehnike. Spisal profesor Leopold Andree. Cena 60 Din. v platno vezano 76 Din. Založila Jugoslovanska knjigarna. Pravočasno ob otvoritvi jesenskega velesejma, na katerem so radioparati in radiopotrebne tako bogato zastopani, je izšla ta obširna knjiga, ki nas temeljito uvede v brezžično telegrafijo in telefonijo. Knjiga je pisana poljudno in kakor pravi pisatelj v predgovoru, je namenjena zlasti začetnikom, ki se zanimajo za radio, pa še nimajo obširnejšega fizikalnega znanja. Če se hoče namreč kdo uspešno baviti z radijem, mora poznati poleg specialne radiotehnike tudi nauk o splošni elektriki in o valovanju. Zato pričenja knjiga s splošno elektriko, nadaljuje z nihanjem in valovanjem, končno pa obravnava specialno radiotehniko, kolikor je potrebno za razumevanje radio-pojavov začetnik. Zlasti ko prične spomladati delovati domaška oddajna postaja, si bo lahko vsak bralce tega dela, ki se je vanj zamislil, sam napravil svoj prejemni aparat ter poslušal koncerte domače ali tuje postaje. Knjiga je seveda zelo bogata na slikah in sicer nudi 214 slik iz radiotehnike. Knjigo si mora nabaviti vsak, ki se hoče uspešno baviti s to vedo, omisljijo naj si jo tudi šole, saj jim nudi knjiga vse osnovne pojme elektrike v poljudni obliki. Radiotelefonija postaja pa tudi splošna veda, ki zavzema vedno več po-

Orel

Vsem odsekom in krožkom. — Občni zbor O. P. bo letos v Akademskem domu na Miklošičevi cesti 5 med hotelom Union in Vzajemno posojilnico in ne v Ljudskem domu — Zbor delegatov JOZ bo prav tako v Akademskem domu. Odseki imajo letos lepo ugodnost, da lahko združijo z občinim zborom O. P. vadiateljski tečaj. Ne pozabite tečajnikom izročiti pooblastila za občni zbor. Ker se tečaj začne šele v četrtek, 22. t. m. ob 8. uri popoldne, še vedno lahko tečajnike prijavitte, ako jih še niste.

Naše dijaštvo

Abiturijentom! Vpisovanje na ljubljansko univerzo se vrši od 1. do 9. oktobra. Za vpis je treba prinesiti s seboj spričevalo o višjem tečajnem izpitu in dve fotografiji (6 krat 9 cm). Tiskovine za vpis se dobe v času vpisovanja pri vrtarju univerze. Kdor reflektira na krkršnekoli podpore, rabi odgovarjajoče število 1. prepisov spričevala o višjem tečajnem izpitu, 2. ubožnih spričevala za visoke šole, ki ob vložitvi prošnje niso nad eno leto stara in ki so jih potrdili župni, občinski, davčni in zemljišpisni urad in davčno oblastvo. Ubožna spričevala so kolka prosta. — Vse informacije o vpisu, studiju, hrani in stanovanjih se dobijo v času vpisovanja v društvenih prostorih jugosl. akad. društev »Danica«, »Zarja« in »Borba« Akademski dom, Miklošičeva cesta 5, Ljubljana.

Sportni dogodki.

SK Železničar — SK Ptuj 4:6 (1:2). V nedeljo je gostoval v Ptuj SK Železničar in nezasluzeno podlegel Ptuj. Mariborčani so predvedli lepo igro, zlasti napad. Slabša je bila krilska vrsta brez Stauerja in Frančesa. Tudi ožja obramba ni zadovoljila, zlasti mladi vratar. Ptujčani niso nudili ničesar in se imajo zahvaliti na zmagi samo sodniku g. Samudi. Kako je prišlo do tega, da je sodil g. Samuda, nam je nerazumljivo. Dobro bi bilo, da mariborska sodniška sekcija preišče to stvar. Sodnik je prisodil Ptuju dva očitna off-side gola in igro neupravičeno podaljšal.

S. K. Jadran. Danes ob 20 seja upravnega odbora v Narodni kavarni. — Tajnik.

Kolesarska dirka Maribor—Vojnik—Maribor. Kolesarski klub »Perunc« v Mariboru je priredil v nedeljo na progi Maribor—Vojnik—Maribor (razdalja točno 100 km) cestno dirko. Rezultati so kljub naporni cesti z ostrimi klanci, ki je bila mestoma zelo blatna in kljub dežju, ki je pral tekmovalce pri Konjicah, zelo dobri. I. je došel na cilj Valentin Šibenik v času 3 ure 38.5 min. II. Ivan Jurčič, 3 ure 56.12 min. (3 defekti na poti). III. Fr. Kramaršič, 3 ure 56.30 min.

Jezenka razstava ljubljanskega velesejma

NEDELJSKI OBISK — 15. do 20.000 LJUDI.

Pokrajnska razstava je doživela v nedeljo rekordni obisk. Splošno vtis je bil, da je v nedeljo obiskalo razstavo kakih 15 do 20.000 oseb. V vseh paviljonih, po vsem razstavnišču, na vselešnem prostoru, v zabaviščih in pivnicah je vladala ves dan gneča, tako da marsikdo niti na svoj račun ni prišel, ker si zaradi gneče niti vsega ogledati ni mogel.

Glavno atrakcijo je tvorila v nedeljo seveda revija narodnih noš, pa tudi na vrtnarski, kmetijski in gledališki razstavi se je v nedeljo kar tlo ljudi. Kljub silnemu valu pa je vodstvo razstave obdržalo vaje v rokah in je ves velesejski upravni aparat točno in hitro funkcioniral, čeprav je morala pretežna večina čakati celo po pol ure pred blaginjo. Enako, kakor popoldne na razstavi, je vladalo tudi zvečer na vselešnem prostoru živahno življenje in vrvenje. — Tudi v ponedeljek je razstavo obiskalo lepo število ljudi, sicer ne toliko kot v nedeljo, toda kakih 5000 jih je bilo.

Velesejska uprava pripravlja za tekoči teden mnoge nove atrakcije in zanimivosti, tako da bosta obisk razstave, kakor zanimanje zanjo, vedno na višku.

REVIJA NARODNIH NOŠ NA RAZSTAVI

V nedeljo popoldne se je vršila na pokrajnski razstavi bogata revija narodnih noš, ki je izpadla nad vse sijajno in je bistveno pripomogla k ogromnemu obisku razstave. Revije in tekmovalna narodnih noš se je udeležilo kakih 380 oseb v pristnih narodnih nošah. Zastopani so bili vsi kraji Slovenije. Posebno pozornost je vzbujal star pastir v pristni pastirski narodni opremi v radovljiskih skupini. Tržačanke in okoličanke Trsta so se postavile s svojimi pestrimi, toda prostimi in okusnimi narodnimi nošami, za katere je značilen šal in zlasti na poseben način zavezana ruta. Častno so bile zastopane Vipavke, Prekmurci, Slovenci iz Ziljske doline, Belokranjci in drugi. Da so se postavili naši Gorenjci, Kranjčani, Ločani, Blejci, Bohinjci, Radovljčani, naše Šiškarice, se razume samo po sebi. Oni, ki še niso videli, da ima tudi Ljubljana lastno narodno nošo, so se mogli v nedeljo o tem prepričati. Imponirale so peče Trnovčank. Najbolj častno pa so bili zastopani kočevski Slovenci, ki so prišli z originalnim jezdecem - polharjem in z vozom, obloženem z medvedjimi in lisčijimi kožami. Za kočevsko nošo so značilne dolge, bele halje, ki segajo do pete. Kočevci so pripeljali s seboj kolovrat in so na vozu predli. Omeniti je treba še fujbke otroške pare v gorenjskih nošah.

Revija narodnih noš se je vršila pod pokroviteljstvom dvorne dame gospe Tavčarjeve, ki je tudi predsedovala razsodišču. Revija je vzbudila ogromno zanimanje in si jo je po približni cenitvi ogledalo kakih 15.000 oseb.

OČENITEV VRTNARSKE RAZSTAVE.

Ljubljanski vrtnarji so letos zopet priredili vrtnarsko razstavo, o katere lepoti in okusnosti aranžmaja gre že danes glas širom Slovenije. — Letos prvič pa so se posamezni razstavni oddelki tudi ocenili. Sestala se je dne 17. sept. ob 8 zjutraj ocenjevalna komisija, katere predsednik je bil nadzornik mestnih nasadov Heinritz, člani pa ga. Lenarčičeva, Šarabonova, vrtnar Wilhelm iz Zagreba in ravnatelj velesejske Dular. Komisija je soglasno priznala, da je napredek od lanske razstave izreden in je razstava v čast vsakemu vlemestu. Zlasti se že opaža skoraj popolno harmonijo in ubranost barv ter cvetja. Ocenjevalci so točno pregledali celo razstavo in z obžalovanjem vzeli na znanje, da trdka Bajc ne konkurira, ki bi zbog njenega krasnega aranžmaja gotovo popolno dosegla zlato kolajno. — Trdki Pavel Šimenc je bila soglasno podeljena zlata kolajna zlasti za krasno izvedeno zamisel štirih letnih časov.

Trdki Korsika je bila za celotno opremo, zlasti pa za ženitovanjsko mizo podeljena zlata kolajna, za kakeje pa še posebej srebrna.

Trdka Herzmansky je po okusu in v vezavi na visku in ji je bila soglasno prisojena zlata kolajna.

Trdka Ivan Šimenc ima veliko smisla za vrtnarsko umetnost, pokazala je obilo materiala in ji je bila soglasno prisojena srebrna kolajna.

Trdka Ferant se je izkazala s sadnim drevjem, ki je vse hvale vredno. Sestava rastlinske dekoracije zlasti boljše je krasna; zato zlata kolajna.

Vsem umetnikom - vrtnarjem k visokemu odlikovanju najiskrenejše čestitamo z željo, da nas v bodoče še presenetijo s sadovi njih delavnosti in znanja. Ljubljana pa je lahko ponosna na svoje vrtnarske obrtnike.

VINSKA RAZSTAVA NA VELESEJMU.

Poleg sadne razstave tvori v paviljonu »G« vinska razstava posebno privlačno silo že s svojo pestro zunanostjo, še bolj pa s svojo izoborno steklenično notranostjo, ki potegne liki magnet vsakega mimoidočega k sebi.

Posebno v nedeljo popoldne je bil pri tem oddelku že tak naval, da so se posamezniki komaj naprej preriili.

Razstavljena so štajerska in dolenski vina, in sicer so razstavili štajerska vina Clotar Bouvier iz G. Radgone 16 vrst raznega vina, med temi tudi 2 izbora in 3 vrste šampanja; uprava veleposestev grofa Herbersteina v Ptuj 10 raznih vrst; Osterberger Fr. iz Ptuja 8 vrst, med temi tudi lastno vermet vino; vinske veletrgovine in vinogradništva Puget in Rossmann iz Maribora. Čanjo Franjo iz Slovenjgradca, Ornič Josip iz Ptuja, Fürst in Sinovi iz Ptuja ter Hirdka Hintze iz Orešja pri Ptuj 3 vrste lastnega šampanja) raznovrstna vina raznih letnikov od 1912, 1917 in od 1921 do 1927 ter raznih vrst kot laški rizling, reški rizling, siper (mosler), traminec navadni in dišeči, muskatni silvanec, burgundec befi in burgundec modri, stara portugalka (zadnja dva uprava Herbersteina), murski biser in sladki murski biser izbor (Bouvier), jezualec ter od šampanjev Demi sec, Bouvier iz Cuvée Reservée (Bouvier) ter Imperial, Diamant in Elite sec (Hintze Ernst); kot edini znani šampanjski trdki v Sloveniji.

Katerim vseh teh vin naj bi se dala prednost, je pač pri taki obilici in brezbrižnosti težka odločitev. Vsekakor pa prednjačijo Bouvierovi rizlingi in izbori, traminec »Hercegovački« ter oranžerica, dalje Herbersteinov traminec, laški rizling letnik 1925 in 1926 ter modri burgundec, Osterbergerjev neprekosljivi dišeči traminec ter rizling letnik 1925 in tako zvmi »Maedchentraube«, letnik 1925, Puget in Rossmannov muskatni silvanec in burgundec, Fürstov Jeruzalemec. Čanikov silvanec letnik 1924. Nekatere teh trdki kažejo tudi, da so na visku umnega kletarstva, kar je pač glavni pogoj. Orničev muskatni silvanec letnik 1925 iz Zel. dveci ter modri letnik 1926 iz Zavrž.

Od štajerskih vinogradnikov-razstavilcev je nam omeniti vinogradnike Mursa Josip iz Krapje pri Ljutomeru, ki razpola s finim ljutomerskim vinom, Gajšek Fr. iz Žusma z izvrstnimi žusemski vini, kot beli burgundec i. dr.

Samostan očetov Trapistov v Rajhenburgu je razstavil originalno rdeče vino »Jamay« in sremiški burgundec letnik 1923 in 1924.

Od dolenskih razstavilcev so se odlikovali: kmetijska šola na Grmu z belim burgundcem letnik 1925, graščina Klevevž pri Šmarjeti (A. Ulm) z jakim rulandcem letnika 1924 in 1926 ter z burgundcem letnik 1924. (Tudi tu se vidi, kaj premore umno kletarstvo.)

Kartuzijski samostan v Pleterjah je razstavil razna namizna bela in rdeča vina, ki jih ima še naprodaj. Bon Vinko iz Krškega pa svoj dolenski zvizek in črno, dočim je A. Sušnik poslal svojo dobro novo portugalko iz Trške gore pri Novem mestu in Boecio Josip iz Brežic belo in rdeče navadno vino.

Vsi ti razstavilci imajo od teh vin večje ali manjše količine v steklenicah in sodih na prodaj ter se interesirajo obratno naravnost na te trdke ali potom razstavnega zastopstva v vinski razstavi. Žal se v steklenicah le malo more poslati v Ljubljano, ker mestna užitnina, ki znaša za vsako steklenico 10 odnosno z drž. trošarino 12 Din, podraži znatno taka naročila.

Razstava bo sicer odprta do zaključka, t. j. do 27. t. m., toda vprašanje je, če bo pri takem dnevnem zanimanju tedanja zaloga dotlej trajala, zaradi česar priporočamo osobito večjim odjemalcem, da se čim prej te ugodnosti za spoznanje in naročbo raznega vina okusijo.

RADIO - RAZSTAVA.

Izid ocenjevanja razstavljenih radio-aparatur. Stroga ocenjevalna komisija gg. ing. Kolaric, prof. Andree, ing. Eržen, Jakopič Evald, prof. Nardin in kan. ing. Stegu je prisodila prvo nagrado gospodu Vojku Zelenik iz Ljubljane za njegov štiricevni aparat »Browning Drake«. Od 60 dosegljivih točk je dosegel 49.64. Drugo nagrado je dobil g. Milan Grosičar, tehnik iz Ljubljane za njegov štiricevni aparat »Neutrovax«, doseženih točk 48.31. Tretjo nagrado z 40.65 doseženih točk je komisija prisodila g. Benjaminu Lenassi iz Logatec za dvocevni aparat »Audion z reakcij«. Četrto nagrado je dobil g. Omota Rudi iz Ljubljane za štiricevni aparat, doseženih točk 40.31, peto pa gosp. Bajc Bogomil iz Rožne doline za svoj aparat »Autodyne«, doseženih točk 36.39. Priznanje je komisija izrekla g. Vlad. Babnik, tehnik iz Dravci za njegov dvocevni »Reinartz«, dosegel je 32.89 točk. Poleg denarnih in materialnih nagrad dobe odlikovanci še srebrne in bronaste kolajne. Vsi premirani aparati so razstavljeni na razstavi in so deloma tudi naprodaj. Sploh je letošnja radio - razstava v vsakem oziru mnogo boljše od lanske, kar dokazuje, da so naši amaterji korakali sporedno z razvojem moderne radio - tehnike.

Mladinski dan na razstavi. Velesejska uprava organizira dogovorno s šolskim oblastvom skupen obisk mladine vseh ljudskih in meščanskih šol iz Ljubljane in okolice na razstavi. Ta skupni obisk se bi vršil v petek, dne 23. sept. popoldne. Vse ljubljanske in okoliške šole se zberejo ob 2 popoldne na Vodnikovem trgu, odkoder odkorakajo z godbo na čelu na razstavo. Vstopnina za vsakega otroka bo znašala le 3 Din, revnišči pa bodo imeli prost vstop. Spremljevalci sorodniki plačajo 5 Din vstopnine. Vstopnine na zabaviščih v »malem Pratu« bodo znižane za mladino za 50 do 75 odstotkov.

Lepotne in druge konkurence na razstavi. V sredo dne 21. sept. ob pol 9 zvečer se bo vršilo v Dolničarjevem paviljonu na razstavi temkovanje, katera mladinka ima najlepšo kito, in katera ima najlepšo bubi glavico. Za najlepšo bubi glavico je pripravljena nagrada v obliki manikurne garniture, na najboljšo kito pa česalna garnitura. Konkurenci priredi restavrtar Dolničar z dovoljenjem in pod pokroviteljstvom velesejskega ravnateljstva. V petek zvečer se bo vršilo temkovanje debelih moških. Najtežji moški dobi darilo v obliki sodečka piva. Moški bodo temkovali tudi, kdo ima najdaljše noge, ženske pa, katera ima najmanjšo nogo. V soboto popoldne pa pride glavno: Konkurencija za naslov najlepše dame v Ljubljani. Na to temko opozarjamo vse ljubljanske lepotic, o katerih vemo, da je marsikatera zase prepričana, da je ona najlepša.

Srednjošolski in akademski imajo danes dne 20. septembra, v četrtek 22. in v petek 23. sept. pravico do polovične vstopnine na razstavo, če se izkažejo s katerokoli dijaško legitimacijo. Vodstva šol opozarjamo, da je uprava Ljubljanskega velesejskega dovolila za poset Pokrajnske razstave od 17. do 26. septembra za mladino znižano vstopnino po 3 Din, ako ji obiščejo v skupinah pod vodstvom svojega učiteljstva. — Revni učenci celo zastoj. — Ker je ogled te razstave velikega vzgojnega pomena za našo mladino, bo obisk za vsakega poedince zelo koristen.

20% popust na gledaliških vstopnicah k vsem predstavam za čas II. Pokrajnske razstave od 17. do 26. septembra imajo posetniki kulturne razstave »Gledališče - Ljudstvo - Družba«, ki se nahaja v paviljonu »K« na sejmistišču. Vsak posetnik te kulturne razstave dobi pri vstopu v paviljon listek, ki naj ga dobro shrani. Na podlagi tega listka ima pravico, da zahteva pri gledališki blaginji 20% popust.

Prost vstop gledališkim igralcem. Uprava Ljubljanskega velesejskega je dovolila z ozirom na študijski pomen članom ljubljanskega »Udruženja gledaliških igralcev« prost vstop na razstavo. Člani Udruženja naj se pri vstopih legitimirajo s člansko izkaznico, ki je priložena s fotografijo.

Scenični osnutki. Natečaja za scenične osnutke o priliki Pokrajnske razstave se je udeležilo pet konkurentov. Žirija gg.: upravnika ing. arh. Kregarja, scenografa Vavpotiča, arh. dr. Vurnika, prof. O. Šestna in ravnatelj velesejske konzula Dularja je nagradila s prvim darilom osnutke Skružnja ml. (Veronika Deseniška in Golia: Peterkove sanje.) Drugo darilo je prejel arh. Spinič za osnutke Cankarjevega Pohujšanja, tretje Vavpotič ml. za osnutke Pohujšanja in četrto Delak Ferdo za osnutke Pohujšanja. Osnutki, ki so bili najgostejši, se nahajajo razstavljeni v oddelku »Gledališče« (slikarski del). Istotako so izloženi nenagradjeni osnutki vpisani pod geslom »Škoda časa«.

Vodstvo po gledališki razstavi. Uprava velesejskega bo priredila tekom razstave v oddelku »Gledališče« (paviljon »K«) par vodstev po razstavi za ljubljansko občinstvo, za dijakne in slednje za podeželske goste. Prosimo interesente z dežele, da javijo svoj prihod Prosvetni zvez, da taiste posredujejo in urede vse potrebno v uradu velesejskega šolskega vodstva (Ljubljana in zunanja) istotako prosimo, da pravočasno javijo svoj obisk. Vodstva se bodo vršila, kot je predvideno, v soboto dne 24. septembra. Čas in event. izpremembe se bodo pravočasno objavile.

Konjske dirke v Ljubljani.

V soboto 42. in v nedeljo 25. t. m. se bo vršile na vojaškem vežbališču pri Dev. Mar. v Polju velike dirkalne in vozne tekme, pri katerih nastopijo najboljši dirkači in vozači Slovenije, pa tudi iz drugih pokrajin, tako iz Zagreba in Belgrade. Sporedi te zanimive konjsko-sportne prireditve je zelo obsežen. V soboto je na programu kot prva ljubljanska dirka, za katero je dalo mesto Ljubljana nagrado v znesku 3000 Din. Te dirke se udeležijo 8 do 12 let stari, v Sloveniji rojeni konji. Druga točka sobotnega programa je preizkušnja dresure jahalnih konj. Nastopijo generalni podpolkovnik A. Lokar s kobiljo »Mignone«, ga. dr. Lukmann s konjem »Sinko«, gđ. Len. Galle iz Bistre na konju »Satan«, gđ. Melita Göt iz Ljubljane na konju »Liseec«, g. Vladimir Januš iz Ljubljane na Zoranu in konjski podpolkovnik V. Seunig iz Belgrade z dvema prvostvornima dirkalnima konjema, s katerima se udeležijo prihodnje leto olimpijade v Amsterdamu. Tretja je mariborska dirka, za katero je razpisana državna nagrada v znesku 3500 Din, četrta dirka za konje, ki so po dirki na prodaj. Državna nagrada v znesku 2500 Din. Zadnja točka sobotnega sporeda je galopna dirka, za katero je določena nagrada 4000 Din. To je »steepchase« za triletno in starejše konje. Tu nastopijo artiljerijski kape in I. klase R. Stojanovič iz Ljubljane s kobiljo »Solunka« in s konjem »Zdravac«, artiljerijski podporočnik B. Okoren s konjem »Poloc«, kapetan Gjojič s konjem »Marquis«, gđ. Melita Göt na »Liseuc« in generalšabni podpolkovnik Lokar na »Gidranu«.

V nedeljo je na sporedu kot prva točka velika slovenska dirka, za katero je razpisana nagrada 5000 Din. Druga točka je zopet preizkušnja dresure jahalnih konj, in sicer pod težimi pogoji. Tretja točka je dirka za konje domače reje iz ljubljanske oblasti, ki so najmanj tri mesece v posesti sedanjega lastnika. Nagrada znaša 2200 Din. Četrta točka je II. heat velike slovenske dirke. Peta olimpijski program za šolsko jahanje, ki ga izvaja konjeniški podpolkovnik Seunig. Šesta in zadnja pa tolažilna handicap dirka za vse konje, ki so pri tem mitingu startali. Nagrada znaša 2500 Din.

Poleg že omenjenih dirkačev in vozačev nastopijo v soboto odnosno v nedeljo gg. St. Mužek iz Nedelice, Ivan Koržija iz Maribora, Josip Fortuna iz Borovnice, Robert Lukmann iz Maribora, Šegula Jonec iz Hlaponce, A. Pavlin iz Podbrezja, A. Slavič iz Banovca, Eric Skoberne iz Celja, N. Klancir iz Zagreba, Mihael Primožič iz pristave Križu, N. Weitzel iz Maribora, J. Novak iz Maribora F. Podgoršek in znani lastnik kobilarne Turniš Warren Lippit, vsi seveda s prvostvornimi jahalnimi in dirkalnimi konji.

Program je torej obširen in zanimiv, tako da se obeta ljubiteljem viteškega športa, pa tudi širšemu občinstvu izreden užitek.

Za prevoz udeležencev bo na razpolago v soboto dovolj vagonov, ki se priključijo rednemu vlaku, v nedeljo pa poseben vlak. Poleg tega bodo vozili na vojaško vežbališče tudi avtobusi. Avtomobiliste opozarjamo, naj si izbere za vožnjo tja in nazaj eno cesto, najbolje mimo pokopališča pri Sv. Križu, da ne bodo ovirali pešev. Oni, ki pojdejo na vežbališče peš, naj si izbere po možnosti pot čez Selo.

Ker je že letalski miting pokazal, da povzroča kupovanje vstopnic na vežbališču občinstvu in prirediteljem neprimliko, opozarjamo na prodajo vstopnic, ki se vrši od danes pri trdki J. Gorec v palači ljubljanske kreditne banke.

Motorna dirka na Teznu.

V nedeljo, dne 18. t. m. se je vršila na Teznu pri Mariboru v letošnji jesenski sezoni za publiko najinteresantnejši dogodek — motorna dirka. Pa tudi za športnike je bila dirka zanimiva, startali so sami internacionalno znani dirkači in dirka je nudila polno napetih prizorov ljutih bojev med posameznimi tekmovalci.

Organizacija dirke je bila brezhibna. Mariborski Motoklub, katerega odbor je dirko vodil, si je pridobil tozadevno že precej prakse, tako da so si starti hitro zaporedoma sledili. Nekatere napake bo potrebno prihodnjič odpraviti. Pred vsem zahteva publika, da se vsak start objavi na takem mestu, da bo vidno vsem. Dalje bi bilo potrebno tudi rezultate vsake dirke, oziroma čase objaviti; najprimernejši bi bil za to megalon. Tribuna za komisijo je prenizka, nepregledna in premajhna. V bodoče bi se moral vstop dovoliti samo članom komisije in novinarjem, ne pa vsakomur, komur se polubi.

Dirka je potekla brez nesreče; rezultati so za kratko progno, ki na ovinkih niti ni dvignjena, zelo dobri.

Rezultati so naslednji:

- I. Dirka Juniorjev (motorna kolesa do 1000 cm — 15 krogov — 15 km).
 1. Franc Krainer (Wiener Neustadt) na Moto Guzzi 250 cm³. Čas 11.52.5.
 2. Uroš (Zagreb) na BSA 350 cm³ 11.54.5.
- II. Dirka — motorna kolesa do 250 cm³ — 10 km.
 1. Franc Reiter (New Gerard 248 cm³) 7.44.2.
 2. Franc Krainer (Moto Guzzi 250 cm³) 7.53.5.
- III. Dirka — motorna kolesa do 500 cm³ — 15 km.
 1. Lady Möslacher (Dunaj) na Sunbeam 493 cm³ v 10.10.
 2. Štrban (Zagreb) BSA OHV 500 cm³ v 10.81.7.
- IV. Dirka — motorna kolesa do 175 cm³ — 7 km.
 1. Slavica Lothar (Zagreb) na Guome Rhone 175 cm³ v 6.35.2.
 2. Hans Sandler (Graz) na Puch 175 cm³ v 6.48.5.
- V. Dirka — motorna kolesa do 350 cm³ — 12 km.
 1. Josef Walla (Wien) na New Henley, 348 cm³, v 8.57.4.
 2. Schöneweis Martin (Graz) na Cov. Eagle 250 cm³ v 9.2.8.
- VI. Dirka — motorna kolesa do 1000 cm³ — 20 km.
 1. Lady Möslacher (Sunbeam 493 cm) v 14.53.2.
 2. Štrban (BSA OHV 500 cm³) v 14.59.3.
- VII. Dirka za prvenstvo Slovenije — brez limita — 20 km.
 1. Štrban (BSA OHV 500 cm³) v 14.50.
 2. Pivec (Zagreb) na Rudge Withworthu 500 cm³ v 15.35.9.
- VIII. Dirka za darilo Motokluba Maribor — motorna kolesa do 1000 cm³ — 20 km.
 1. Lady Möslacher v 13.46.
 2. Štrban v 14.14.6.
- IX. Dirka motornih koles s priklopo — 10 km.
 1. Stuzzi (Ljubljana) na A. J. S. v 8.14.4.

Internacionalni tenis-turnir za prvenstvo Slovenije.

ZMAGOVALCI: DR. MUUK (DUNAJ) IN GA. DR. KRAUSOVA (MARIBOR).

Ob veliki udeležbi konkurentov iz Slovenije, Zagreba in inozemstva je bila večeraj zaključena poslednja teniška prireditve letošnje sezone. Senzacija je bila v tem da je mladi Hitze porazil prvaka Slovenije g. Leyrerja 6:2, 8:10, 4:6. Premagana je bila tudi prvakinja Jugoslav. ga. Schweickhardt od ga. dr. Krausove 7:5, 0:6, 6:2, ki si je priborila naslov prvakinje Jugoslavije, dočim je prvenstvo Slovenije izvojeval dr. Muuk z Dunaja, ki je sedmi igralec po prvenstveni listi v Avstriji.

Nogomet v Mariboru. V pokalnih tekmah sta se placirala v finale SK Maribor — po zmagi nad Svobodo 6:1 — in SD Rapid, ki je imel mnogo posla, da je odpravil Zelezničarje s 5:1, precej po zaslugi sodnika g. Radoliča. Finale pa se odigra šele 25. t. m. Tekma bo gotovo zelo zanimiva, ker bo njen izid nudil možnost za sklepanje o izidu jesenskih prvenstvenih tekmovanj. Gotovo je, da si bo Maribor na vsak način skušal priboriti nazaj prvenstvo, kakor je tudi gotovo, da ima sedaj Maribor več upa na zmago, ker je njegovo moštvo v mnogo boljši formi od Rapidovega. Da se temeljito pripravi na odločilni boj, igrala oba kluba težje tekme. Tako je Maribor najprej igral s Villachom, nato s celjskimi Atletiki (8:1), zagrebškimi Zelezničarji (2:2), v nedeljo pa bo igral proti zagrebški Concordiji. Rapid je igral s celovškimi Rapidom, v nedeljo pa v Celovcu s KAC Nogometna sezona je letošnja jesen izredno živahna. Tudi naš najmlajši klub Zelezničar pridno igra in je v nedeljo že gostoval v Ptuj. Zdi se, da bo letos boj za placement na prvenstveni tabeli izredno trd.

DEMPSEY — TUNNEY.

Še par dni in zaplesala bosta. Soldier Field se imenuje ogromni stadion v Chicago, kjer se bosta udarila. Za 140.000 gledavcev je prostora, razprodano je menda že vse. Sedeži po 40 dolarjev so zares že davno vsi razprodani, od prekupcev seveda, ki dobijo na dan boja tudi po 200 do 1000 dolarjev zanje. Večkrat je manager s prekupci pod isto odejo, in Tex Rickard vse to dobro razume. Nikdar, pravijo, še niso bile vplačane takšne vstopninske vsote, kot so sedaj. Računijo na 2 milijona dolarjev vstopnine in tudi na 3 milijone. Posebni vlaki bodo prihajali od vsehovod, cene v hotelih v Chicago so poskočile na bajne višine. Poleg stadiona je park za 20.000 avtomobilov, za pol doljara ti staja avto. Kako Amerikanci znajo! Ko je Dempsey treniral, ga je smel vsakdo zastopati gledati, a za avtomobilni prostor je moral plačati. In spet je bila lepa vsotica skupaj. Dempsey prej v Ameriki ni bil prav nič priljubljen, priljubljen je postal šele po boju s Tunneyem. Sedaj ga imajo pa zelo radi, in Tunneya ne marajo. Po boju s Tunneyem so Dempseyu očitali, da je preveč ponočeval in da je zato med bojem zaspal; dalje so rekli, da je med bojem vidno hujsal, da ga je pičil komar itd. Vse polno je bilo izgovorov. Sedaj pa o Tunneyu pravijo, da preveč rad romane bere in v gledališče hodi, da je sanjač in da nasprotnika sanja pričakati itd., Dempsey pa da sam pride. Stave se pa glasijo še zmeraj 7 : 5 za Tunneya.

Najbolj so Dempseyu zamerili, ker se je med vojsko tako skrival, on, ki je bil vendar tako bojevit. Po porazu lanskega leta so mu vse odpustili. Cele stolpce so prinajli časopisi o njegovem treniranju, simpatije zanj so se zbužale. Pred bojem s Sharkeyem, ki ga je moral Dempsey premagati, če je hotel priti do Tunneya, si slisal povsod v Ameriki eno samo vprašanje: »Ali bo Dempsey zmagal?«, v cestni železnici, v omnibusu, v prodajalni, v brivnici, v čakališčih kinov, doma v družini; vsi so stavili isto bojazljivo vprašanje, moški, ženske in otroci, stari in mladi. In ko je po boju naznanil radio, da je zmagal Dempsey, je vsa Amerika vzkliknila: »Hvala Bogu, Dempsey je zmagal!«

Borba s Tunneyem se bo vršila 22. t. m., razen v slučaju slabega vremena, ko jo preložijo. Pa pravijo, da bo vreme 22. t. m. lepo, ker je bil v zadnjih 50 letih ta dan že 36krat lep. Stototiči bodo tedaj podžigali svoja ljubljena in si bodo po k. o. zmagi tega ali onega padli okoli vratu ali pa bodo žvižgali in morda tudi priložili svojemu sosedu kakšen upper-cut in kakšno podobno ljubeznivost. Milijoni so v stavah, stave rastejo, še med bojem; gong naznani konec, listi prinesejo sliko novega ali starega svetovnega prvaka, in končano je.

Pravijo, da je vse to surovo, nekulturno. Kakor se vzame, Stokret lepše je, če obudujemo telesno moč in spretnost, kot pa če sedimo v zatohlih gostilniških prostorih in občudujemo moč Bakhovih darov.

AMERIŠKA PLAGALNA PRVENSTVA.

Po končanih tekmah v Bologni so dvakrat zanimiva plavalna ameriška prvenstva, izvojevana v Honolulu (Havajski otoki). Nekaj rezultatov bomo zapisali: 110 y prosto Weissmueller 58 sekund; 2. Kojac, 17 let star; 3. Japonec Takaiši 1 milja prosto Crabbe, 18 let star, 21:52.4; vrsta 880 yrdov Amerika 9:20.2, 2. Japonska, 3. Havai. 220 y hrbtno Kojac 2:36. 440 y prosto W. 4:52. 330 y mešano (pršno, hrbtno, crawl) Spence 4:14.6. 880 y prosto W. 10:22.2. 440 y pršno Spence 6:19.8. 220 y prosto dame Wehschlu 2:6.4. V splošni klasifikaciji je dosegel 1. W. 15 točk, 2. Crabbe 14 točk, 3. Spence in Jardins po 10 točk. Tekme so se vršile na 110 y dolgi progi. Na 50 y dolgi progi so bili pa rezultati sledeči: 100 m prosto W. 58.3, 220 y W. 2:17. 440 y prosto Charlton iz Avstralije 4:59.8, 220 y dame Norellins 2:46.6. Kakor vidimo, je čas povsod izvrsten, vidi se tudi, da se na novo poraja veliki avstralski plavač Charlton.

Šaš

Ljubljanski šahovski klub prične z rednim igranjem in prireditvami v sredo 21. t. m. v svojem lokalu v kavarni Slon. Na ta igralni večer se priredi brzoturnir za prvenstvo v septembru.

Na drugi igralni večer, v soboto 25. t. m., igra klubov najmočnejši igralec g. Ljudmil Fulani simultanko, ki se naj je udeležile poleg članov tudi nečlani, zlasti so vabljene člani bližnjih klubov. Začetek ob pol šestih. Klubovo članstvo je povzelo vodstvo kluba do rednega obnega zbora odboj, katerega predsednik je Rudolf Mrzlikar, tajnik C. Vidmar, blaginjak L. Furlani, gospodar A. Vogelnik.

Novi odbor bo stopil v pogajanja z vsemi bližnjimi klubi in krožki radi skupnih prireditev in medsebojnih tekm, ki naj imajo namen razširiti interes za šah v najširše sloje.

Pridobivalte novih naročnikov!

Gospodarstvo

Za trg. pogodbo s Turčijo.

Naša trgovina s Turčijo izkazuje lani znatno nazadovanje. Lani smo uvozili iz Turčije za 40 milijonov 5000 Din, od tega tobaka 22 milij., soli 14.5, bombaža za 1, sezamovega, makovega in bučnega semena za 1 milijon Din. Leta 1925. je znašal uvoz 9,558.000 Din in sicer: sezamovo, makovo in bučno seme 73 milij., ter preproge 0.9 milijona dinarjev.

Lani je bila naša trgovina s Turčijo za nas pasivna. Kajti naš izvoz v Turčijo je znašal 5264 ton za 25,797.000 Din, glavni naši izvojni produkti so bili: sir, kašikavalj 15.1 milij., živina 8.9, jeklo in produkti 2.4, papir in lepenka 1.8, cement 1.5 ter maslo 0.2 milijona Din. V letu 1925. smo izvozili v Turčijo še 18.978 ton v vrednosti 67,779.000 Din. Izvažali smo leta 1925.: sir, kašikavalj 84.1 milij., bomb. blago 6.7, cement 6.6, jeklo in produkti 5.9, moko 5.4, živino 5, obleko in perilo 2.2, maslo 0.9 in papir ter lepenko 0.26 milijona Din. Še večja je bila vrednost našega izvoza v letu 1924., ko je znašala 101.8 milijona Din.

Iz teh podatkov je razvidno, da bo mogla postati Turčija važen uvoznik naših produktov. Ze pred vojno je igrala Avstroogrška važno vlogo v turški zunanji trgovini in tudi slovenska industrija, pa tudi kmetijstvo sta plasirala veliko produktov v Turčijo. Danes je prevzela vlogo Avstroogrške Češkoslovaška, ki stoji med uvozniki v Turčijo na 5. mestu.

Ze pred vojno so našli naši produkti v Turčiji dober trg, toda sedaj nam je konkurenca onemogočena, ker nimamo s to državo trgovinske pogodbe. Zato moramo pri uvozu plačevati 800 odst. azija, med tem ko druge — pogodbene — države plačajo samo 500 odst.

Sicer se že govori o sklepanju pogodbe, toda temu tako dolgo ne moremo pristopiti, dokler ne uredimo vprašanja sekvestrov nad posesti podanikov v naši državi. Sedaj poročajo iz Beograda, da je pravosodno ministrstvo izdelalo predlog tozadevne konvencije. Kakor pa vse kaže, še dolgo ne bomo prišli niti do pogajanj ne.

Produktov, ki bi jih mogli iz Slovenije izvažati v Turčijo je cela vrsta.

Med poljedelaki produkti je omeniti fižol. Leta 1924. smo izvozili iz naše države za 1 milijon Din fižola, toda ta izvoz je pozneje popolnoma izostal. Živina ne pride v poštev za izvoz, pač pa industrijski produkti.

Lani smo izvozili 142 ton jekla in produktov v vrednosti 2.4 milij. napram 258 tonam za 5.9 l. 1925., ter 269 tonam za 6.8 milijona Din v letu 1924. Leta 1923. je znašal izvoz 191 ton za 2.5 milij., l. 1922. pa 6.6 tone za 0.35 milij. Din. V to skupino spada izvoz finega jekla, verig, kos in srpov, prodja, žebeljev ter emailirane posode, za kar je bila Turčija že pred vojno dober trg, ki ga pa v zadnjih letih samo radi tega, ker nismo imeli pogodbe, ne moremo pridobiti nazaj in se na njem še intenzivneje udeleževati.

Naša usnjarska industrija se tudi zanima za trg, vendar pa ne more napraviti zaključkov radi 800 odstotnega azija, zatrjuje pa, da bi se dalo v Turčijo prodati mnogo njenih produktov.

Industrija lesnih produktov, — najrazličnejšega pohištva bi ravno tako z uspehom mogla plasirati svoje produkte v Turčijo.

V poštev pride tudi les, vendar pa je tu romunska konkurenca zelo močna. Mogoče bi konvencional izvoz v južne dele Turčije.

Važen bi bil lahko v še večji meri turški trg na papir in lepenko. Lani smo izvozili papirja in lepenke 62 ton za 1.8 milij., leta 1925. pa 12 ton za 0.26 milijona Din. Tu nam dela hudo konkurenco Avstrija, pa tudi Češkoslovaška.

Možnost večjega izvoza je tudi za tekstilije; leta 1925. smo izvozili bombažnih tkanin za 6.7, obleke in perila za 2.2 milijona Din. Lani je ta izvoz popolnoma prenehal.

Toda že pred vojno je znana gorenjska bombažna industrija izvažala v Turčijo. V tekstiliji so najvažnejše uvozne države v Turčijo: Italija (za masne produkte, ceneno blago), za boljše blago pa Češkoslovaška in Anglija.

Tudi konzerve bi se dale plasirati v Turčijo. Kakor kažejo navedeni podatki, bi se izvoz zlasti industrijskih produktov iz Slovenije v Turčijo znatno razvil, potrebno pa je zato, da naša država čimprej sklene s Turčijo trgovinsko pogodbo, da ne izgubimo še teh trgov za naše produkte.

Devizni promet beograjske borze je znašal pretekli teden 38 milijonov dinarjev napram 30 milijonom prejšnji teden.

Hmelj. Nürnberg, 17. t. m. Dovozi ta teden 1950 bal, od teh po železnici 1400. Promet 1200 tal. Kljub majhnemu povpraševanju so ostale cene neizpremenjene. Za prima hmelj se plačujejo dobre cene, za slabe vrste pa je malo povpraševanja in jih je težko prodati.

Gospodarske vesti iz Trsta. Carinske kontrole pristojbine za inozemsko blago, ki gre skori Italijo in ki je oproščeno carinske razvije na poti na podlagi tov. listu priloženega car. lista, se znižajo na polovico zneska, ki je veljal do 16. junija t. l. — Pri odpravljanju zbiralnih vagonov Jo Trsta mora biti tov. listom ali pa statističnim izjavam priložena lista paketov v 3 izvodih, drugače vagoni ne meji uslovijo. — Redna zveza je sedaj vsak mesec s Kalkulo in Madrasom, Od 1928. pa tudi z Rangonom. — Lloydovi brzoparniki odpotujejo iz Trsta od 20. t. m. dalje ne v petek popoldne v Aleksandrijo, ampak v soboto ob 1. zjutraj. — V Smirno vozijo parniki vsakih 14 dni; v smeri pristanišča vsak teden; vzhodnoazijska linija gre vsake 4 tedne. Za južno Ameriko prevzema sedaj tovore tudi Saturnia: ekspresno blago pride v južno Ameriko že v 10 do 14 dneh glede na pristanišče. — Italijanske borze ostanejo 18., 19. in 20. t. m. zaprte.

Borza

19. septembra 1927.

DENAR.

Tendenco za Berlin je bila danes slaba in je oslabela kljub mednarodni čvrstosti v Ljubljani na sr. kurz 13.5175. London je bil tudi danes čvrst, v Ljubljani in Beogradu ga je dajala Nar banka po 276.35. Newyork je v Zagrebu ter Beogradu nadalje popustil. Pariz je bil danes v Ljubljani zaključeno po visokem kurzu 223.50 (Zagreb srednji 222.88, Beograd srednji 222); v Trstu radi čvrste tendence ni prišlo v Ljubljani do zaključkov, (v Zagrebu srednji kurz 309.64, v Beogradu 309.50).

Promet je bil danes v Ljubljani znaten. Narodna banka je intervenirala v devizah Curih in London.

Ljubljana. Devize: Berlin 13.5025—13.5225 (13.5175), Curih 10.94—10.97 (10.955), Dunaj 7.3925—8.0225 (8.0075), London 275.95—276.75 (276.35), Newyork 56.64—56.84 (56.74), Pariz 222.50—224.50 (223.50), Praga 168.02—168.82 (168.42), Trst 309—309.75.

Zagreb. Berlin 13.51—13.54, Curih 10.94—10.97, Dunaj 7.9915—8.0215, London 275.85—276.75, Newyork 56.6033—56.8033, Pariz 221.83—223.83, Praga 168—168.80, Trst 308.64—310.64.

Beograd. Berlin 13.515—13.545, Budimpešta 9.93—9.96, Dunaj 7.99—8.02, London 275.95—276.55, Newyork 56.61—56.81, Pariz 221—223, Praga 168.00—168.80, Trst 308.50—310.50.

Curih. Beograd 9.13, Amsterdam 207.80, Berlin 123.42, Budimpešta 90.70, Bukarest 3.21, Dunaj 73.10, London 25.2225, Newyork 518.50, Pariz 26.3325, Praga 15.37, Trst 28.25, Varšava 58, Madrid 88.80.

Dunaj. Devize: Beograd 12.49.375, Kodani 189.85, London 34.52, Milan 38.685, Newyork 709.45, Pariz 27. 83, Varšava 79.24. — Valuto: dolarji 707.15, lira 38.65, dinar 12.465, češkoslovaška krona 21.0175.

Praga. Devize: Lira 188.75, Beograd 59.45, Pariz 132.375, London 164.15, Newyork 33.75. Dinar: Newyork 176.05, Berlin 7.40, London 276.

VREDNOSTNI PAPIRI.

V Ljubljani je kurz Celjske posojilnice radi izvedene valorizacije in zvišanja glavnice prilagodeno novemu kapitalu: bil je denar 164. Kranj ind. iskana po 400, Strojne nadalje nudene po 80. Tendenco za državne papirje je bila danes v Beogradu in Zagrebu slaba.

Dunajska haussa je že prenehala. Ljubljana. Celjska 164 den., Ljublj. kreditna 140 den., Prastrediona 850 den., Kred. zavod 160 den., Strojne 80 bl., Vevče 185 den., Kranj. ind. 400 den., Ruše 260—270, Stavnica 56 den., Sešir 104 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 83.75—84.50, agrari 54, vojna odškodnina zaklj. 370, okt. 873—371, nov. 875—376.50, Hrv. esk. 91, Hipobanka 55, Jugobanka 91, Prastrediona 850, Ljublj. kreditna 140—147, Seđerana 550—552.50, Drava 570, Slavonija 10, Trbovlje 480—490, Vevče 140—145.

Beograd. 7% inv. pos. 84—84.25, agrari 52—53, vojna škoda sept. 871—871 (4 milijone), dec. 878—379.

Dunaj. Podon.-savsko-jadran. 82.75, Zivno 99.5, Hrv. esk. 10.7, Hipo 6.75, Alpine 50.5, Greinitz 6.5, Leykam 12.05, Trbovlje 60.75, Kranjska industr. 51, Ruše 86, Mundus 1.67.

BLAGO:

Ljubljana. Les: trami merk. 7-9, 840 od 10 in 11 m, f. v. meja 1 vag. po 390, buk. plohi nar. ostrov. paral. pravokotno odelj., suhi 38 mm deb., od 2 m naprej za do 10% od 1 m do 1.90 m od 15 cm šir. f. v. meja 3 vag. za 1. po 925, za 11. po 725, deske smreka-jelka 28 mm 4 m monta paral. od 10 do 16 cm f. v. meja 1 vag. po 400; zaklj. 5 vag.; tend. neizpr.

Deželni pridelki (vse samo ponudbe, slov. p. plač. 30 dni, dobava prompt): pšenica bč. 78-79 kg, 2%, ml. tar. 340.50—342.50, ista za oktober 350—352.50, sr. 78-79 kg, 2%, ml. tar.

Novi Sad. Pšenica: bč. 78-79 kg, 2% 295—300, bč. potiska 78-79 kg 2% 295—300, ban. 78-79 kg, 2% 290—295, sr. 78-79 kg, 2% 292.50—307.50; rž. bč. 72 kg, 2% 280—290; oves: bč. 200—202.5, sr. 200—207.5; ječmen: bč. 65-66 kg 260—265, sr. 65-66 kg 260—265; kornuza: bč. 192.5—195, bč. za 10. 11. 175—177.5, za 12. 1. 180—182.50, za 3. 4. 205—207.50, ban. 190—195, ban. 12. 1 okol. Vrša 182.5, ladja Sitek za 3. 4 210—212.5, sr. 192.5—195, za 12. 1 180—185; fižol bč. beli prebran 320—330; moka: 0 g bč. 427.5—440, št. 2 bč. 407.5—415, št. 5 bč. 380—390, št. 6 bč. 327.5—337.5, št. 7 bč. 270—280, št. 8 bč. 210—220; otrobi: bč. v jul. vrečah 172.5—175, sr. 172.5—175, slav. 172.5—175. Tendenco: neizpr. Promet: 11 pšenice, 1 oves, 13 kornuza, 9 moka, skupaj 39 vagonov.

Dunaj. Tendenco neizpremenjena. Pšenica tuz. 39—40.50, marchfeldska 38.50—39, Wiener Boden 38—38.50.

Budimpešta. Trgovanje s pšenico je bilo radi slabega povpraševanja bolj slabo. Cene so nadalje padle za 15—20 vinarjev. Na trgu z ržjo je bilo mirno. Tudi terminska borza je bila medla. Uradni težaji: pšenica okt. 30.50, 30.46, 30.58, 30.50, zaključki 30.52—30.54; likv. kurz 30.50; marec 32.96, 32.90, 32.98, zaklj. 32.98—33; rž za okt. 28.54, 28.82, 28.92, zaklj. 28.72—28.74, marec 29.80, 30.20, 30.10, zaklj. 30.08—30.10; kornuza maj 24.94, 25.02, 24.98—25, zaklj. 25—25.05, julij likv. kurz 25.50.

Poročila

LJUBLJANSKA POROTA.

Včeraj dopoldne se je pričelo jesensko porotno zasedanje.

Porotnemu senatu je včeraj predsedoval podpredsednik deželnega sodišča Keršič, votala sta sodnika Kralj in Lederhas. Državni pravdnik je bil pri prvi razpravi dr. Ogoreutz, zagovornik pri prvi razpravi je bil dr. Tomaž, pri drugi pa dr. Novak in dr. Tominešek.

Tajna razprava.

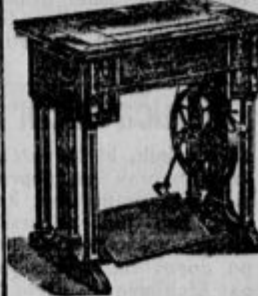
Pri prvi razpravi sta se zagovarjala fanta Pavel Bogataj in Janez Mezek radi hudodelstva posilstva. Razprava je bila tajna. Porotniki so stavljeni jim vprašanje o krivdi zanikali z 10 glasovi, nakar je senat oprostil oba obtoženca.

Tatvina tobaka v Zalogu.

Pri drugi razpravi sta se zagovarjala 30letna delavca Rudolf Dobnikar iz Spodnjega Kašlja in France Kos iz Zaloge. Oba sta namreč dne 6. maja vlomila na progi med Zalogom in Lazami v plozbiran vagon med vožnjo in odnesla dva zaboja

zetskoga tobaka v teži 80 kg in vrednega 16.000 Din. O tej tatvini je »Slovenec« tedaj poročal. Tobak je skril Kos v svojem stanovanju, odkod ga je razpečeval neki Habič, ki pride radi tega še pred sodišče. Nekaj tobaka je policija še dobila pri Kosu. Oba obtoženca sta na zelo slabem glasu, znana kot delomrznega ter sta bila poprej že večkrat kaznovana. Oba sta oženjena. Dobnikar že več let ne skrbi za ženo in za svoje otroke.

Porotnikom so bila stavljeni štiri vprašanja, ki so jih vse potrdili. France Kos je bil obsojen na pet let ječe, Rudolf pa na eno leto ječe z raznimi poostili.

Najboljši šivalni stroj je edino le **GRITZNER IN ADLER** za dom, obrt in industrijo ter šivarski plotni stroj „DUBIED“ Istotam v zalogi pisalnih strojev **„URANIA“**

Josip Petelinc
Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika za vođe
Najlepše opreme. Niske cene.
Tudi na mesečna odplačila.

Postupak za izvlačenje stakla

(VERFAHREN ZUM ZIEHEN VON GLAS)

se iščejo kupci ali odjemalci licenc. — Cenj. po: nudbe na: ING. MILAN ŠUKLJE, Ljubljana — Selenburgova ulica 7. 7374

Bolni na pljučih!

Jesen se bliža, kritičen čas za bolne na pljučih. Ta letni čas prinaša deževne, mrzle dneve in je za bolne na pljučih najbolj nevaren. Zaradi tega se je treba začeti pravočasno boriti proti tej težki, a vendar ozdravljivi bolezni. Omotica, tuberkuloza, kašelj, potenje, bljuvanje krvi, astma, katari in slično, vse te bolezni so ozdravljive. K temu vam priporočamo zanimiva knjiga, ki je izšla v Berlinu: **„Novi sistem za prehrano“**.

Pisatelj je znamenit zdravnik, ki je spisal knjigo na podlagi svojih dolgoletnih izkušenj in študij. Izkuseni zdravniki popolnoma soglašajo s temi nazori. Mnogim tisočim je bilo na ta način življenje rešeno. Ta sistem lahko izvajamo, ne da bi prišli poklene dolžnosti, in že na početku poizkusa je lahko ugotoviti zvišanje telesne teže.

Ako reflektirate na dober svet in ako hočete spoznati knjigo **„Das neue Ernährungssystem“**, ne premislajte dolgo ter pišite na dolnji naslov, ki vam pošlje knjigo popolnoma brezplačno.

Georg Fulgner, Berlin-Neukölln,
Ringbahnstrasse Nr. 24, abt. 882.

Mark Twain:

Kraljevič in siromak.

Pravljica za mlade ljudi vsake starosti.

Iz angleščine prevlel: Jos. Poljanec.

Deveto poglavje.

Sijajna prireditve na reki Temzi.

Ob devetih zvečer je vsa prostrana, proti reki obrnjena stran kraljeve palače žarela v morju luči. Reka Temza sama je bila, kakor daleč je seglo oko v smeri proti mestu, tako na gosto posejana z navadnimi čolnarskimi čolni in krasnimi zabavnimi barkami, ki so bile vse obrobline z barvnimi svetilkami in se rahlo zibale po valovih, da je bila podobna žarečemu neskončno velikemu vrtu samih cvetic, ki so jih poletne večerne sapice majale sem in tja. Velika ploščad, od katere so vodile kamenite stopnice do vode in ki je bila tako prostorna, da bi se na njej lahko razvrstila vojska kake nemške kneževine, je nudila krasen prizor; na njej so stale dolge vrste kraljevih helebardirjev v poliranem oklepu, na vseh straneh pa so hiteli tropi sijajno opravljenih služabnikov sem in tja in gori in dol in delali poslednje priprave.

Zdajci se je začelo neko povelje in kakor bi trenil, je vse, kar je bilo živega, izginilo s stopnic. Nastalo je napeto pričakovanje. Kolikor daleč je seglo oko, si videl neštete množice v čolnih, ki so vstale pokonci, si senčile oči pred žarom svetilk in bakelj in zle proti kraljevi palači.

K stopnicam je priplavala dolga vrsta kakih štiri-deset, petdeset sijajnih državnih bark. Bile so bogato pozlačene in visoki njihovi rilci in zadnji deli so bili umetniško izrezljani. Nekatere so bile okrašene z zastavami in prapori, druge s tančicami iz zlate in srebrne vezene in preprogami z grbi, in zopet druge s svilenimi zastavami, na katerih so bili pritrjeni ne-

številni majhni srebrni zvončki, iz katerih se je razlegala ploha vesele godbe, kedar jih je veter potresal; druge, še lepše, ker so pripadale plemenitašem iz najožje kraljevičeve okolice, so imele stranice ograjene s ščiti, ki so bili sijajno poslikani z raznovrstnimi grbi in drugimi podobnimi znamenji. Vsako državno barko je vlekla posebna vlačna barka. Na teh vlačnih barkah je poleg veslačev bilo več vojakov v čeladah s perjanicami in v prsnih oklepih in množica godev.

Zdajci se je med velikimi vrati palače prikazala kot sprednja straža pričakovanega spreveda četa helebardirjev. Oblečeni so bili — tako pripoveduje očividec iz tedanjih časov — v sijajno opravo; nosili so črno in rujavkastoromene marogaste hlače, zamestaste čepice, okrašene ob strani s srebrnimi rožami, jopiče iz škrlatastega in modrega sukna, v katero so bila spredaj in zadaj z zlatimi nitmi vvezena tri peresa, grb kraljeviča. Drogi njihovih helebard so bili oviti z rdečim žametom, ki je bil prabit z zlatimi žebelji in okrašen z zlatimi šopi. Ko so se razvrstili na levi in desni strani, so tvorili dve dolgi vrsti, ki ste segali od velikih vrat kraljeve palače vse do vode. Nato so služabniki v zlatordečih oblačilih razvili debelo progasto sukno ali preprogo in jo razgrnili do brega. Čim je bilo to gotovo, so v palači zabučale trobente. Na reki so se začeli veseli glasovi godbe in iz velikih vrat sta se prikazala dva visoka plemenitaša z belo palico v rokah in počasi in dostojanstveno stopala naprej. Za njima je stopal uradnik, ki je nosil uradno žezlo, za njim pa drugi z mečem londonskega mesta; nato je prišlo več častnikov mestne straže v polni opremi in z znaki svojega dostojanstva na rokavih; tem je sledil vitez z najvišjim redom angleškega viteštva, ognjen s plaščem preko oklepa, za njim več vitezov z nekim drugim redom, vsak z belo čipko na rokavu in s svojimi oprodami; potem so stopali sodniki, oblečeni v škrlatasta oblačila in s svojimi čepicami na glavi, za njimi pa veliki kancler v škrlatastem plašču, ki je bil spredaj odpet in obrobljen s

kožuhovino, nato deputacija svetovalcev v škrlatastih plaščih, glave raznih meščanskih družb v polni svočani opravi. Sedaj je prišlo dvanajst francoskih plemičev v sijajnih oblačilih, ki so stopali po stopnicah nizdol proti vodi. Bili so iz spremstva francoskega poslanika, katerim je sledilo dvanajst vitezov španskega poslanika v črnozametastih oblekah brez vsakih drugih okrasov. Tem pa je sledilo več visokih angleških plemenitašev s svojim spremstvom.

Zopet so v palači zabučale trobente in iz velikih vrat se je prikazal kraljevičev stric, bodoči veliki vojvoda Somerset, »opravljen v jopič iz tkanine, narejene iz zlatih nit, pretkanih s svilo, in ogrnjen s plaščem iz škrlatastega atlasa, okrašenim z zlatimi cveticami in obroblijem s srebrnimi pramenici. Obrnil se je, vzvel čepico s perjem z glave, sklonil telo v globokem priklonu in začel stopati ritenski, priklanjajoč se pri vsaki stopnji. Temu je sledilo dolgo trobentanje in slisal se je klic: »Prostor za visokega in mogočnega gospoda Edvarda, državnega prestolonaslednika!« Visoko zgoraj na zidovju kraljeve palače je ob močnem treskanju vzplamtela dolga vrsta rdečih jezikov iz plamena; med nešteti množicami na reki se je vzdignilo mogočno pozdravljanje in vzklikanje, in prikazal se je Tomažek, povod in junak vse prireditve, in je narahlo povslel kraljevske glavo.

Bil je »prekrasno opravljen, nosil je jopič iz belega atlasa z oprsem iz škrlataste tkanine, posute z diamanti in obrobline s hermelinovo kožuhovino. Čez to je nosil plašč iz bele tkanine, narejene iz zlatih nit, prevezanih s svilo; plašč je bil okrašen s trojnim peresom v obliki perjanice, obrobljen z modrim atlasom, posutim z biseri in dragimi kamni, in pripet z zlato zaponi z briljanti. Na vratu mu je visel red hlačne podveze (najvišji angleški red) in več kraljevskih tujih redov. In kadar se je po njem razlivala svetloba, so se zalesketali njegovi dragulji, da je ljudem vid jemalo. Oj, Tomažek, ki si se rodil v borni koči, vzrastle po londonskih ulicah v družbi cunj in umazanosti in bede, kakšen prizor je to!

LJUDSKA KNJIZNICA iz založništva Jugoslovanske Knjigarne v Ljubljani: 28. tizek: A. Sheehan, Nodlag. Povest trškega dekleta 24 Din, vez 32 Din. — 24. tizek: A. Marby, Franke. Lufthof-schista povest, 22 Din, vez 30 Din. — 25. tizek: Haggard, Hiti cesarja Montezuma (v tisku). — 26. tizek: C. Lorenzini, Storček in njegovo burkasto življenje. 14 Din, vezano 22 Din. — 27. tizek: Pregelj, Otoci solca (v tisku).

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1.50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Šola isreje

UČENKA

Išče mesto v trgovino z mešanim blagom, učna doba 3—4 leta, močna, zdrava, poštenih staršev z dežele, z 8 razr. šolo. Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 7277.

KNJIGOVODJA

Samostojen bilancist, perfektno slov. nemški in ital. korespondent, verziran v sestavi proračunov, z daljšo prakso, želi primerne službe v večjem trgovskem ali industrijskem podjetju v Ljubljani, Mariboru ali Celju. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7366.

Absolutno perfektna slovensko-nemško-hrvatska STENOGRAFINJA in STROJEPISKA

z dolgoletno prakso v odvetniški pisarni — prosi posla za nekaj ur dnevno. Ponudbe na upravo pod: »Izredna moč« št. 7366.

TRGOVEC

32 let star, oženjen, kavcije zmožen, išče službe kot vodja manjše trgov. z mešanim blagom, najraje kake podružnice na deželi, katero bi vzel tudi v najem. Gre tudi v galanterijo na debelo. — Ponudbe na upravo lista pod: »Zanesljiv« 7372.

Proste službe

Izurjena PLETILJA dobi trajno službo. Rožna dolina, cesta II, 13.

Mehanična pletilnica M. Schwabenitz Sisek

Išče strokov. MOJSTRA, ki je samostojen v izdelovanju receptov. Znanje na Jaguar-strojih pogoj. Nastop takoj. Žele se ponudbe z zahtevki plače.

Čedno dekle

zmožno opravljati vsa hišna dela, ki se razume nekaj pri kuhi in šivanju, se išče k mali družini na Gorenjskem. Ponudbe na upravo lista pod št. »Spretna« 7367.

Ključavničar

ali strojnik, ki je večšak vseh naprav in poprav na večji parni žagi, katera ima tudi mizarške stroje, se sprejme takoj po dogovoru. — Ponudbe na: Ljubljana — Prule 8.

Zastopnike (ce)

sprejememo v stalno službo. — Ponudbe se poslati na »UNITAS«, Mojstrana 81, Gor. 7361

Zidarskega mojstra-polirja

z večletno prakso za vodne zgradbe, išče m za Srbijo. Starejši neoženjeni imajo prednost. — Naslov: Negotin Krajina, Srbija, poštoležeče pod »Vodovodi«. 7362

Kuharica

perfektna, katera opravlja tudi vsa hišna dela, se išče. — VICEL, Maribor, Glavni trg 5.

Večje trgov. podjetje rabi: 1 perfektno KNJIGOVODKINJO - 1 KO-RESPONDENTINJO (slov. - nem.), verzirano na pisal. stroju, ter večši MATEMATIKI.

— Ponudbe s sliko, zahtevami plače in referencami na upravo »Slovenca« pod št. »Volja do dela«. 7337

Poravnajte naročnino!

Dijaki

DIJAKA

ali dijakinjo Christofovega zavoda sprejemem na stanovanje in hrano. — Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 7383.

Stanovanja

SOBO

separirano — v sredini mesta, išče gospod. Ponudbe na upravo lista pod št. »Soliden« 7256

Solidn. gospoda

sprejemem na stanovanje v Sp. Šiški. Naslov pove uprava lista pod št. 7370.

Sobico oddam ali sprejemem so-stanovalko. Naslov pove uprava lista pod št. 7384.

Vnajem

MANJŠI LOKAL

za trgovino z mešanim blagom s stanovanjem, na prometnem kraju na Štajerskem, iščem v rajem. Najraje ob progi od Maribora do Prevalj ali drugod. Event. tudi z gostilno ali vinotočem — ker imam osebno pravico. — Ponudbe na upravo lista pod: »Takoj ali pozneje« št. 7373.

Kdo kupi?

Prodaj elegantno, črno hrastovo JEDILNICO

kompletno s steklom in tapiciranimi stoli za 8000 Din — franko kolodvor Ljubljana ali pa na dom. Josip Štolfa, mizarstvo, Krašnja, p. Lukovica pri Domžalah. 7276

Nepremočljive VOZNE in KONJSKE POKRIVALKE pri FR. STUPICA v Ljubljani.

Posesva

Vila s 4—7 večjimi sobami in pritliklami, s priključkom na mestni kanal, vodovod, električni vod in plinovod, se kupi ali vzame v najem v Ljubljani. Ponudbe z vsemi podatki in ceno naj se pošljejo na upravo lista pod št. »Vila« št. 16.

Vinograd

z veliko obokano kletjo, ¾ orala zlahtnega nasada, ostalo njiva, pašnik in gozd, skupaj približno 2 orala, 15 minut od žel. postaje Ivankovci, prodam za 16.000 Din. — Pojasnila daje V. Radanovič, vrtnarstvo, Ormož.

Malo posestvo

naprodaj pri glavni cesti Store-Celje. — Naslov v upravi lista pod št. 7321.

Ročno brizgalno

prodaj, na dveh kolesih, z cevmi, je skoraj popolnoma nova. — Pojasnila daje Mihael Kavčič, Zg. Šiška 125. 7294

DVA PSA

črna dobermana, stara 2 meseca, naprodaj. Naslov v upravi pod: 7368.

Svetovno znane

Lutz-ove peči

iz Bludenz-a in emaži-tablice z napisom ima v zalogi od 1. oktobra 1927 dalje

ing. Mate Guzelj, Ljubljana-Siška, Jernejeva cesta 5 — tik stare cerkve. Naročila se že zdaj sprejemajo.

Oglas o prodaji vina

Okrog 60 hl belega vina, 17 hl rdečega vina letnika 1926, dalje okrog 130 hl belega vina letn. 1925, izvrstne kakovosti, zajamčeno naravno, 10—11 stopinj Maliganda, prodaj prvostolni Kaptol zagrebški. Vprašanja na: Kaptolska kancelarija ZAGREB, Kaptol 27 (dvorišče, I. nadstropje). 7235

Najboljši poselmalniki za mleko pri FRANC STUPICI Ljubljana.

Flavta

dobro ohranjena, naprodaj za 500 Din. Na ogled je v trafiki »Union«. 7365

Kdo prodaja?

Divji kostani, suhe jedilne gobe

I. t. d. kupuje vsako količino

V. H. Rohrmann, Ljubljana.

Deske 12 mm

(13), kratice od 1 m dolžine in 10 cm širine navzgor, suho blago, — se kupi vsako množino. — Ponudbe s ceno za kg franko nakladal. postaja, na upravo lista pod št. »Takojšnje plačilo« 7213

Vsakovratno zlato kupuje

po najvišjih cenah črne, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3

Nasa obrt

Koruzo za krmo

oddaja najceneje veletrgovinska žita in moko A. VOLK, Ljubljana Realjeva cesta št. 24.

Inserirajte v „Slovenca“

Najboljše

agilje

za likanje prodaja

Josip Šerc

v Mariboru Samo-prodaja za S. H. S.

Pisalni stroj „Halda“ model 12

je švedski izdelek in nedosežen konstrukciji in materijalu. — Generalno zastopstvo za vso Jugoslavijo:

Ant. Rud. LEGAT & Co. MARIBOR, Slovenska ulica 7. Telefon 100.

Na pokrajinski razstavi v Ljubljani — paviljon „E“ 52-54.

„Juniper“ zeleno francosko žganje je najboljšo sredstvo proti revmatizmu, glavobolu, zobobolu, trganju, želodnim boleznim, daje apetit itd. — Dobi se povsod. Trgovci zahtevajte engros cene. — Glavna zaloga: Vitomir Dolinšek, agentura „Juniper“, Celje, Gosposka ulica 26. Za časa Velesejma v Ljubljani od 17.—27. septembra paviljon H 442.

Naša ljubljena edina hčerka, oziroma sestra, gospa

Anica

nas je za vedno zapustila.

Mama in bratje Šetina.

Črnomelj, 18. septembra 1927.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo pretresujočo vest, da je nebo zahtevalo od nas mlado življenje naše nepozabne, nadvse ljubljene soproge, oziroma hčerke, sestre, tete in svakinje, gospe

Anice Štrubelj roj. Šetina

učiteljica v Črnomlju

ki je bogu vdano preminula v nedeljo ob pol 3. uri. Pogreb se vrši v ponedeljek ob pol 16. uri.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v župni cerkvi v Črnomlju.

Črnomelj, 19. septembra 1927.

Zalujoči rodbini
Štrubelj-Šetina.